

ВИДАВНИЦТВО "НАША КУЛЬТУРА" ч. 10.

† ІЛАРІОН

НАРОДЖЕННЯ ЛЮДИНИ

філософська містерія

в п'яти діях

1948

МИТРОПОЛИТАЛЬНИЙ СОБОР У ВІННІПЕГУ

In Honour of
R. M. Gonsell, Esq.
1891-1951
*Oriental and Ancient
of Khraimian Origin*

UNIVERSITY OF ALBERTA
LIBRARY

ВИДАВНИЦТВО "НАША КУЛЬТУРА" ч. 10

---

† ІЛАРІОН

НАРОДЖЕННЯ ЛЮДИНИ

філософська містерія

в п'яти діях

1948 .

МИТРОПОЛИТАЛЬНИЙ СОБОР У ВІННПЕГУ

† ІЛАРІОН:

ЖИТЕЙСЬКЕ МОРЕ

Філософська тетралогія.

- I. Народження Людини. Містерія.
  - II. До Щастя! Містерія.
  - III. Любов. Містерія.
  - IV. Остання Хвилина. Містерія.
-

Printed in Canada by
The Christian Press, Ltd., Winnipeg, Manitoba

Дієві особи:

З

Голос Господа.	Зорі.
Архангол Гавриїл.	Надія.
Ангол-Хоронитель.	Наука.
Хор.	Земля.
Хор Анголів.	Мати.
Кори Анголів.	Диявол.
Дух Добра.	Хор злих духів.
Душа.	Зло.
Здоров'я.	Злидні.
Молодість.	Хвороба.
Любов.	Старість.
Кохання.	Безнадія.
Праця.	Смерть.
Сонце.	Дух Руїни.
Місяць.	Війна.

140170

ДІЯ ПЕРША.

СЦЕНА ПЕРША.

ПРОЛОГ У НЕБІ.

Господь на всевишнім небеснім Престолі, при Десниці Його — Божий Син, а над Ними Голубка ясна, — Святий Дух. Пахучі квітки, немов клямки барвистий, вкривають простору Небесну Палату. Як бджоли в садку, навкруги Ангели в сніжно білих убраннях. З Престолу Господнього видно безмежну Вселенну, навколо скрізь Зорі грайливі свічками палають і слухають Слово Творцeve.

Небесна Картина ця лиш на хвилину, а далі Господь невидимий, — і тільки брешить Його лагідний Голос.

Відкриває Господь Свої Уста Пречисті, і стелиться Слово Господнє, як легіт ніжний на липневому полі, та Бога Самого не видно. Й віщає

Господь:

Я Слово прорік, — і створив Ним Вселенну,
Безмежні світи, ясні Зорі,
Й громаду всю цю, як пісок, незчисленну,
Навіки пустив по просторі.

І Місяць, і Зорі, і Сонце й Планети, —
Мої це світи по безодні,
Обмежив Законами їхні Я лети,
І дише скрізь Дух Мій Господній.

Я Всесвіту дав Свої вічні Накази:
Щоб Правда й Любов панували,

Щоб Зла береглись, як труйної зарази,
Я росли Мої Ідеали.

Нічого в світах без Господньої Волі
Ніколи творитись не може;
Погляньте по Всесвіту, — зверху і долі
Всевічне це твориво Боже!

Людині Законів Мого світотвору
Не дано всебічно пізнати,
І досить збагнути було б її зору
Закони хоч власної хати!

Бо розум Людині помалу зростає,
Як безсильний збагнуть світотвір,
Я творіння Господнього Духа безкрає
Невсилі пізнати людський зір.

Як в лузі зелена трава, що сьогодні
Цвіте, а на завтра всихає, —
Отак Мої творива, люди Господні, —
Їх вік, як трава, проминає.

Вартую над Всесвітом Я на сторожі,
Вартую Десницею й Духом:
Дихну лиш, — і квітнуть світи, немов рожі,
Чи в прірву летять Моїм рухом.

На Всесвіт невпинно ідуть нові люди;
Між ними й Обранці Пророки:
Мої запровадять Закони повсюди,
І плевели ополють жорстокі.

Господь закінчив Свое Слово, й закрилися Усть
Пречисті. І лагідно й тихо бреньяє срібні дзвони, і їхньої
тихої гри не спляють і далі, як співають по-райськи
Святі Анголи.

І знов на хвилину відкрилась Картина Небесна, ве-
лична й святкова. Круг Тройці Святої літають в вінках
Анголи, сніжно білими крилами маючи, й тихо співають
вечірніми дзвонами. В райському сяйві палає довкілля.

Загорається тихо Господня Веселка, і грає над
всіма кольорним півколом, — знак Божої Ласки й Опі-
ки над Всесвітом.

Хор Анголів:

Усесвіт безмежний
Немає границі,
Як витвір належний
Святої Десниці.

Світи незчисленні —
Це в Всесвіті Зорі,
Летять по Вселенній
В безмежнім просторі.

І всі світи Божі,
В них всякі творіння:
В одних пахнуть рожі,
А в тих ніч осіння.

Дух Божий ширяє
В усесвітній безодні,
І крилами має
Скрізь розум Господній.

Світи всі на хвалу,
На радість Господню,
Бог ними помалу
Наповнить безодню.

Душа у Вселенній
Зливається з Богом,
Й віки незчисленні
Раює Чертогом.

Хвала Господеві
За чуйну Опіку, —
Закони крицеві
Він дав спередвіку!

Хвала вищій Силі,
Що в цім світотворі
Світи дала милі, —
Ясні тихі Зорі!

Здалека підходить Диявол, зарослий волоссям кошлатим, увесь волохатий та чорний, і злобно сміється, й говорить тернисто. Одначе ніхто не звертає на нього уваги, й це злісно нервує Диявола, й плевели сіє він гордо й завзято. І злобно сміється не раз й під час мови своєї, й горять йому очі, як жар. Та ніхто його мови не слухає, й плевели сіє на вітер Диявол.

Диявол :

Не бачу в світі я Опіки,
Ладу не бачу в світотворі:
Пустив машину Бог навіки,
Й навік закрив Уста суворі.

Чого світи женуться в шалі,
Чого вони в невлиннім русі?
Чом повно кривди та печалі
У цій предвічній завірюсі?

Господь створив світів без ліку,
І творить їх і далі знову,
Та тяжко жити Чоловіку,
І він все тужить про обнову.

На світ приходять щохвилини
Нові й нові юрбою люди,
Й щомить справляються мерлини,
Бо в танці Яр і Смерть повсюди.

Чого всі люди одноденні,
Чому життя таке коротке?
Обсіли Лиха їх злиденні,
Як мухи варево солодке.

І пощо рухи ці шалені
Усіх світів Його без ліку?
Та ж їх не здержати у жмені,
Щоб Щастя дати Чоловіку...

Було б один світ людям дати,
І взять Його в чуйну Опіку,
А то міцні поставив ґрати
В житті Бог всюди Чоловіку!

Й ступить Людині в світі годі, —
На все запрети та Закони,
Й давно гудуть думки в народі, —
Порвати всі ці перепони!

І темні задуми Господні,
Ніхто невсилі їх збагнуть,
Й людина ходить край безодні,
Й кінчає нагло сковзьку путь.

Нема Людині в світі волі,
Ніде ні кроку без опаски,
Усі голодні, босі, голі
В Опіці Батьківської Ласки.

Коли б пішли за мною люди,
Прийшла б усім до Щастя змога, —
Новий настав би лад повсюди,
І в справжній рай вела б дорога!

Та в світ пакуються Обранці
Сточити владу Сатани, —
Ось прийде знов такий уранці
Понести руки на лани!

Та піде в рух моя вся сила,
Й не будь Обранцю на Землі,
А піде сам, — підріжу крила,
І хай працює в вогкій млі!

Ангол - Хоронитель

спокійно й велично на відсіч Дияволу коротко робить:

Бур'ян Диявол сіє всюди,
Й росте неправда в світі з того, —
Твої обманні пересуди,
Й немає й зерна в них святого.

Усе на світі має ціну:
Малий корінчик держить плід,
Підвалина рятує стіну,
А ми смиренні — людський рід.

Усе розумне в світотворі,
Та нам Вселенну не обняти,
Її твої не бачать очі хворі,
Які складні в Творця Палати!

Веселка сяє, як півколо. Вечірні тихі й ніжні дзвони, мов та тепла ласка мами. В них Диявол непривичний, і геть відходить, сам не свій.

СЦЕНА ДРУГА.

Усе, як перше в Пролозі на Небі. До Бога тихо підлітає, в білих шатах, Ангол-Хоронитель. Вклонившись низько Господеві, віддано держить пильну мову. Веде за руку чисту Душу, в білосніжному вбранні; вона питливо оглядає довкілля райське осяйне.

Картина Небесна — лише на хвилину, а далі брешить тільки Голос Господній.

Ангол - Хоронитель .

Творителю, з Твоєї волі
Душа прийшла на Всесвіт знову:
Чи йти до земної юдолі,
Чи в інший світ по Твому слову?

Господ ь :

Пускати саму її негоже,
Як може йти без охорони?
Творіння кожне — діло Боже,
Нехай росте без перепони!

Страшне новим Житейське Море,
Його не легко перейти, —
Та все Людина переборє,
Коли простує до мети.

Диявол потиху підходить, й настирливо знов пристає до розмови з злобою.

Диявол :

Але відкрий їй зразу очі, —
Нехай світ вибере сама:
Тепер вона, як серед ночі,
А з нею йде й сліпуча Тьма.

Тому і я з Душею впарі
З межі подамся на межу,
Їй щоб не втопилась в млоснім чарі,
Я їй всю правду розкажу.

Господь посміхається лагідно, я твердо Наказа даю.

Господь :

Усі світи їй показати,
Їй який їй буде до вподоби,
Тепер хай стане за палати
На всі її життєві доби.

Душа Людини завжди вільна
Обрать одну з осель небесну,
І жить собі, як квітка пільна,
Їй творить навколо вонну Весну.

Душі ніколи не неволю, —
Вона Наш образ і подоба:
Сама собі хай зродить долю,
Як каже власна їй вподоба.

Людина кожна — то перлина,
Вибрана Божа одиниця,
Вона стає Мені за сина,
Їй неволить не годиться.

Яка б була Творцеві хвала,
Коли б жили рабами люди,
Коли б Мойого Ідеала
Творили рабські заздрі груди?

Про кожен світ нехай пізнає,
Яке там стелиться життя:
Чи Щастя зоряне й безкрає,
Чи за насущний побиття.

В Моїм Господнім світотвори
Людина вічна спередвіку:
Душа шугає з Зір на Зорі
В Мою Всебатьківську Опіку.

Й нема кінця Моїй Людині,
Безсмертя дане Чоловіку:
Душа міняє тіло нині,
І знову йде в Мою Опіку.

Даю Людині довгі крила
Орлом ширять до Мене в гості,
Щоб все Небесне полюбила
І снила сни про Високості.

Та все ж збагнуть Мою Істоту
Ніколи смертний не спроможе:
Він всилі зміряти марноту,
Але обнять невсилі Боже!

Людина навіть досконала
Усе ж істотою — Людина,
І до Святого Ідеала
Вона — до світу порошина!

Ангол - Хоронитель :

Я покажу їй всю Вселенну,
Усі світи Господніх Рук.

Диявол

вперто рветься з зловним сміхом:

А я — всесвітнюю геенну
Й плоди достойні, — ріки мук...

Веселка сяє вище й ширше, ясніше чути срібні дзвони. Знов Анголи, немов сніжинки в русі, літають тихо та співають. Істоту Божу чути близько, але Господь Сам невидимий.

Хор Анголів :

Душа появилась
З Господньої Волі,
І в нас опинилась,
Шукаючи долі.

Подаймо ж їй руку
На Ангольській варті, —
Не впасти в розпуку
В диявольським жарті!

Душа йде свобідна
В вселенській безодні,
І вийде побідна,
Як образ Господній!

Диявол голосно сміється, й геть відходить на довкілля. І кидає погрози зловні.

Д и я в о л :

Диявол завжди на сторожі
Вартує поступи Людини, —
Вони Творителю негожі
У світотворі не від нині.

А десь здалека тужним хором несеться віщий плач
Землі, немов з в'язниці скуті в'язні.

З е м л я :

Чекаєм Спасіння
З предвічного віку,
Та Смерть ніч осіння
Несе Чоловіку...

Х о р : Чекаєм Спасіння, чекаєм,
І плаче Душа нам за Раєм...

Пошліть нам Пророка,
Щоб встала Людина,
Бо вже Смерть жорстока
Панує одина!...

Х о р : Погляньте по земній юдолі:
У танці скрізь Лихо та Болі...

Стихають тихо райські дзвони, Я Веселка гасне, як
в тумані. Й Палата Божа никне млосно, як никне в літі
мрійний сон, й проймає душу сум за споминном солодким.

ДІЯ ДРУГА.

Безодня Всесвіту. Кругом світи палахкотять, як ясні Зорі в нічку темну. І тихо, тихо, як в пустелі, — не чути ніде й малого звуку. І тільки й чути: Дух Господній могутньо дише в світотворі.

В просторі пташкою ясною несеться Ангол-Хоронитель, обнявши міцно Душу чисту. Душ'а тремтить ляжливо, й пильно зорить по довкіллі: кругом світів, немов піску на березі морському!

За ними Демон поспішає. Він пильно слухає розмову, і часто їх перериває чи то глузливим злобним сміхом, чи гострим словом незгідливим: він хоче Душу налякати не йти на Землю поміж люди.

Д у ш а :

Ой як же холод гостро коле
В оцій безбережній безодні!
Усе кругом туманно голе,
Немов пустелі ті безводні...

І як тут тихо на пустелі,
Та Дух Господній дише, чую,
Кругом ясні Його оселі
Снять млосно Мрію Пресвятую...

Скоріш вперед в жаскім просторі,
Он, бачу, світло ясно грає.
І що за дива неозорі,
Творіння Господа безкрає!

Ангол - Хоронитель :

Оце кругом, як бачать очі,
Усе світи, Його творіння,
Мільйони їх, як Зірок ночі,
Йому співають Піснопіння.

І все кружляють по Вселенній,
Як їм призначив Ум Господній,
А ми, Служителі численні,
Дяємо лад у цій безодні.

Уся Вселенна вічно в русі,
І мусять рухатись і люди,
І цим ростуть вони на душі,
Й джерелом б'є життя повсюди.

Господь створив світи численні,
Та Божа творчість й далі чинна,
Вона постійна по Вселенній,
Опіка Божа бо невинна.

Природа з Божого наказу
Нове й нове дає щомить,
І не спочине ані разу,
Й вперед, як річка, все біжить.

Живуть в світах цих духи-люди,
Живуть безпечні й безтурботні, —
Не знають горя їхні груди,
До Правди Божої охотні!

Одне зайняття, — Божа Хвала
Займає їм увесь їх час...

Д и я в о л

колюче й насмішливо:

Малою Праця їхня стала,
Та щоб і цей труд не погас!..

А н г о л - Х о р о н и т е л ь :

І завжди вонні Піснопіння
Складають щиро духи Богу...

Д и я в о л :

Чому одначе ніч осіння
Снує палату й там розлогу?

А н г о л - Х о р о н и т е л ь :

Мовчи, Дияволе, злий духу,
Тобі далека Слава Божа,
А нашим звиклим зору й слуху
Вона ясна пахуча рожа!

Хто Світотворцю син слухняний,
Той у Всесвітньому Чертозі
Стається мешканець коханий,
Як милий брат для нас у Бозі.

Живуть вони в Садах спокою,
Турботи жодні їм не знані,
Й Господь всещедрою Рукою
Напоїть їх, як річка лані.

Давно-давно, ще в іншому світі,
Де повно Зла було й турботи,
Жили ці люди непригріті,
Як діти горя та скорботи.

Землею й досі світ той званий,
Живуть там люди в чорній горі, —
Увесь він здавна занедбаний
У всім Господнім світотворі.

І земних люто Смерть косила,
Та Бог послав їм теплу Ласку:
Оця світів громада мила
Змінила їхню долю жаску:

Пройшовши путь Землею всюди,
Зміцнившись там, як щира скеля,
Душа вертається до Суду,
Й дається інша їй оселя.

Хоч Божий Всесвіт досконалий,
Та не однакові світи,
І побут наш по них несталий,
Й ми мусим різне перейти.

Ти ж де жила, сестрице любя?

Д у ш а :

Не знала я турботи й Лиха,
Там не було їдкового зуба,
З природи все несміла й тиха...

Ангол - Хоронитель :
То йти тепер би випадало
Тобі на Землю жить часово;
Скорботи й горя там немало...

Диявол :
Аж ось твое правдиве слово!...

Душа :
Я не боюся жити в горі, —
Аби була плідна робота,
Бо раювати в цім просторі
Мені вже більше не охота...

Ангол - Хоронитель :
То добре, сестро. Працювати
З Любов'ю треба на Землі,
Бо там собі міцні палати
Диявол ставить ув імлі.

Диявол
ображено й насмішливо:
Чи зробиш що міцне за вами,
Як прете ви щомить Людину?
От вирвеш щось від вас зубами
По праці в поті без упину!

Душа :
То розкажи ж мені, мій брате,
Яке там на Землі життя?

— 2 —

Ангол - Хоронитель:
Всіляке...

Диявол:

І всіма прокляте:
За хліб насущний побиття!

І летять вони далі та далі, провадячи тиху розмову.
Часом сувора темнота огортає їх, а часом б'є сяйво, немов із ста Сонць. Буває, зривається світ, і каменем рине в безодню, і гуркіт громами несеться в довкілі. Диявол за ними, й на мить не лишаючи їх, бо треба підмовити Душу на Землю не йти.

Ангол - Хоронитель:

Коди який світ прогрішиться
Супроти Божого Закону,
Стрілою він в безодню мчиться
І гине в Всесвіті з розгону.

Бо Богу лиш дихнути досить,
І вже проступник у безодні,
І Смерть в такому світі косить
Усіх людей й діла невгодні...

Добро — не гріх — поклав в основу
Господь у Всесвіті Своім:
На нім снуємо всю будову,
На нім, на скелі мов, стоїм.

Д и я в о л

голосно сміється, й кричить у відповідь:

А що ж то г р і х, хотів би знати?
Він витвір власного туману, —
Та ж поступу він батько й мати,
Батіг на милян у оману!

Коли летить Зоря в безодню,
То люди дивляться: краса!
А що ж трагедію народню
Цесь терплять люди й небеса!...

Д о б р о і З л о — це рідні браття, —
Не може быть Добра без Зла,
Як воскресіння без розп'яття,
Сестра бо рідна світлу — мла.

Святим ніхто не міг би стати
Без "злих підшептів" Сатани,
І родяться з одної хати
І злидарі, й ясні пани.

Коли б не мав свого я Пекла,
Кому потрібний був би Рай?
Душа свята й душа запекла, —
Чи ж не один ростить їх гай?

І ваші славлені чесноти,
Як часто всі вони лукаві:
Фальшиві квіти з позолоти,
І сестри рідні гордія славі.

А тіні тільки там немає,
Де згасли всі ясні проміння,
Де ж світло світиться безкрає,
Там тінь густа, як ніч осіння!

Диявол шипить, і бризкає сліна із рота йому. Й у захваті далі плете він руйнні думки, немов сітку зрадливу:

Поглянь на Небо: Сонце й Хмари
Живуть собі рядочком тихо,
Коли ж Землею йдуть Примари,
Чому ж це вам уже на лихо?

Коли б не грала студінь люта,
Було б незнане і тепло, —
Це гола вигадка набута:
Добро сумнівне й буйне Зло.

Диявол, Зло... Та ж ви, побожні,
Усі зродилися від мене!
Хіба були б ви переможні,
Як не буявіло б зелене?

Ви світ би пхнули до заглади,
Коли б Диявола не стало:
В мойому Злі по край принади,
В Добрі ж у вас її замало!...

Добро в природі не помітне,
А Зло кругом, куди поглянь:
Воно, як Небо те блакитне,
Основа людських мрій, зідхань.

Я Людина двоїться завжди
Між Небом мрійним та Землею,
І родить це печалі й біди,
І творить волю, як із глею.

Людина птахом пнеться Вгору,
Та хліб насущний тне їй крила,
І дійсність подолать сувору
Стає й Обранцеві несила.

Не може жити світ без руху,
Бо спокій вічний — то вже Смерть,
А гріх — родючі дріжджі духу,
І їх в Диявола ущерть!

Якби не довгі темні ночі,
То й Сонце вартості б не мало, —
Тому й цінні слова Пророчі,
Що з них вилазить гостре жало.

Великі люди всі Закони
Ламають, ніби на війні,
Немов та буря перепони,
Хоч як були б вони міцні!

Замок, я сміється злобно, вдоволений з промови
чорної своєї.

Ангол - Хоронитель
в піднесеній рішучості завзято плевели Диявола стинає,
я вони зникають, мов туман від Сонця:

Замок на уста, злобний духу,
Я Душі святої не томи,

Із вашого буйного руху
Росте джерело сліз та тьми.

По кожній цій твоїй промові
Буяють в світі бур'яни,
Хоч часом вонні та шовкові,
Підступний витвір Сатани.

По вашій довгій темній ночі
Засяє світові Денниця,
І сповняться слова Пророчі:
Обіймуться ягня й левиця!

Чесноти людські — Божі квіти,
Святих окраса на Землі,
І з ними легко Зло терпіти,
Як бурю в смілім кораблі.

Зовсім нема Зла в світотворі, —
Є брак Д о б р а, не Зло, в людині,
Як є брак світла — тьма в просторі,
Як є брак звуку на пустині.

Добро панує в світі всюди,
Його відсутність, Зло, часова, —
І на Добрі зростають люди,
Воно бо — Всесвіту основа.

Повсюди світло в світотворі,
А темрява — лише хвилева:
Як бачиш, світять ясно Зорі,
А он й Денниця, королева!

Людина добра по природі,
Ї в однім Добрі спасіння люду:
Бур'ян росте я в ряснім горді,
Та не в пошані він повсюду.

Послухай: он брелять потоки,
Псалми співають джерельця, —
Ї стояти Всесвіт буде доки,
Вони солодкі без кінця!

Поглянь в довкілля по природі, —
Кругом величні чуда Божі:
Усе з життям своїм у згоді, —
Ї бур'ян меткий, і вонні рожі.

Широкий світ, а в ньому дива
Ув очі б'ють на кроці кожнім,
І Правда, як Зоря грайлива,
Крокує в русі переможнім.

Душа розростає в спокої,
Бо спокій — плідна мати руху,
І всі плоди Душі святої, —
Міцна основа тіла й духу.

Душі приемні срібні дзвони
Ї противні посвисти меча,
І світу треба оборони,
Як ви рубаєте з плеча!...

Ї таки на світі запанує
Господня Правда та Любов,
Твоя ж спокуса людям всею,
Несе роздори лиш та кров...

Д и я в о л

злобно точить мову, аж сліна бризъкає із рота.

Коли Диявол непотрібний,
Пощо ж творить його було?
Хіба ж туман ранками срібний
Землі й рослині йде на Зло?

Якщо Диявола не треба, —
Хай Бог пошле йому загладу!
Яка ж ціна була б для Неба,
Коли б не стало страхів Аду?

Чи є на світі що не Боже?
Тому то й Зло — Його творіння..
Як Він Всесильний — хай допоможе
Забить дощенту Зло камінням!..

А н г о л - Х о р о н и т е л ь :

Як вільготь кинеться по хаті,
Коли в ній Сонечка не стане,
Отак і ви, духи пискаті,
На все сідаєте кохане!

Як скрізь у світі на болоті
Ідкої повно комашні,
Так ви ростете, товстороті,
Нам ваші витівки смішні!

Буває й в чистому городі
Бувають плідно бур'яни,
Отак і ви не в переводі,
Як витвір заздрої Мани.

Коли боліє деревина,
На неї моститься омела,
Отак і Зло, і зла Людина
Ростуть самі, як дикі зела...

Нема самого Зла на світі,
Де брак Добра, там Зло буяє,
Буває ж холод навіть в літі,
Як хиара Сонечко ковтає.

Господь — то Правда совершенна,
Й немає й крихітки Зла в Ньому, —
І вийшла з рук Його Вселенна
Пречиста в твореві святому.

Диявол з люттю відстає, і всі летять все далі й далі. Та незабаром знову він злоречить, і сіє плевели на вітер. Душа та Ангол терпеливо сприймають плетиво нечисте.

Д и я в о л :

Керує людьми й страх шалений
Чи перед Господом, чи й мною,
Й чи то старий, чи то зелений, —
Жить хоче в згоді й з Сатаню.

Господь і я, — обое разом
Ми нищим людську вільну волю,
Й ви перед нами заздрим плазом
Чолом б'єте з Страху та Болю.

В людей нема міцної волі
Добру та Злу знайти границі,

Ї живуть усі в заклятім колі,
Немов безсилі чарівниці.

Коли ж народ де пнеться Вгору,
Туди пошлю свої тирани, —
Ї сплетуть сіль духу неозору,
Дитя труйливої омани.

Вітри колишать вічно струни
В Душі людей, як на бандурі,
І все будують темні труни
У серці змученому бурі.

Диявол в злобі аж закашлявся, і мову на хвилю
спиняє.

В людей невільництво — потреба
Бо люди Темряви сини:
Вони живуть рабами Неба,
Або рабами Сатани.

Бо рабство — людська це істота,
А персні їм — тяжкі кайдани,
Ї потрібна ще не раз Голгота, —
З Землі розвіяти тумани...

Людина зроду себелюбна,
Ї собі одній бажає волі,
І власне ця природа згубна
Плідна, немов бур'ян на полі.

Яка ж Душі від того втіха, —
Змінить кайдани на нові!
В дорозі не pomoже віха,
Коли в тобі кубло сові...

Ангоя · Хоронитель,
трохи спиннашись, як блискавками, тне очима Диявола.

Із уст лукавих — ложне слово,
Й добра не вродить нам воно,
Труйне плетеш усе наново,
Бо ти лжі батько, Сатано.   з

Бог дав Людині вільну волю,
Вона ж її на Зло пустила,
І, щоб спинити цю сваволю,
Бог мусів людям втяти крила.

Людина звіку неслухняна,
Й на волю їй потрібні пута,
Й тому на спині має пана,
І ходить гола й необута.

Не можна дати їй всеї волі,
Щоб без Законів проживала, —
Попала б легко з цим на чолі
У лапи заздрісні шакала.

Не легко в Правді жить Людині,
Бо скрізь спокуси, скрізь гріхи:
Здається їй — волошки сині,
А то омани лиш лихі.

Найбільше Щастя для Людини —
То спокій серця й плідна воля,
Та скрізь підступні павутини
Плете диявольська грайволя.

Візьміть живу Людину з хати, —
І стане пустою хатина,
Здійміть з Душі чеснотні шати, —
І враз сплюгавіє Людина.

В Добрі міцніють наші крила,
І Правда нам гартує Духа:
Без Правди людська й буйна сила
Завмерла б, як на зиму муха.

На горе є могутні ліки, —
Святий, цілющий рани, Час,
І вірний він усім повіки,
Як матінка, й не зрадить вас!

Д и я в о л :

О люди, люди... Та ж про Бога
Вони в душі лиш сумнів мають,
І чи настане їм спромога,
Коли Творця умом пізнають?

А н г о л - Х о р о н и т е л ь :

Бо розум людський неспроможен
Збагнуть Закони Світотвору:
Величне в світі бачить кожен,
Його ж Джерело — темне зору.

Чи всилі Всесвіт хто збагнути,
Кому доступна мудрість ця?
Початок в тайну всім закутний,
Хоч ясно свідчить про Творця.

Хто Батько цьому світотвору,
Хто ці світи пустив у рух?
Чи всю цю тайну неозору
Збагнуть спроможен людський дух?

Хто ж чує Всесвіту основи,
Хто духом межі їх сприймає,
Такому Інженер будови
В останній кузці Сонцем сяє:

Господь Джерело світоздання,
Господь Усесвіту Творець:
Комар дрібний й Зоря Порання —
Господь початок їм й кінець!

І летять усі далі безоднею, — лютний-предлютий Диявол, і Ангол з Душею ясний.

Довкілля все всипане тихими Зорями. Комети одна за одною біжать, і сляють хвости їх безмежні. Рі хитаються Зорі-світи, немов хвилі на морі, а часом зірветься одна, і летить у безодню, і довілля рокоचे громами, а простір за нею горить столпожаром.

І всюди чуть Очі і Подих Господні, хоч Сам невидимий нікому.

ДІЯ ТРЕТЯ.

Дорожні спинилися всі на одному з світів, у сусідстві з Землею, й провадять розмову колючу. Диявол тримається віддалі, але часто й настирливо в мову встригає, а сіє плевели рясно, й застрашує Душу чуїну.

Д у ш а :

Стрілою бистрою в просторі
Мчимось з тобою, брате, в парі,
Навколо нас сміються Зорі
У срібляній імлістїй хмарі.

І скрізь я чую Дух Господній,
Немов той Легіт на озерці,
Й змагає буйно в цій безодні
Над Злом Добро у вічнім герці.

Мені так боязно в дорозі,
І вже так прагнеться до тіла...
Спочиньмо з труду тут на розі,
А то лечу така несміла...

А н г о л - Х о р о н и т е л ь :

Спинімось хвильку для розмови,
А я про Землю розповім, —
Тобі для кращої будови
Пізнати треба земний дім.

Д у ш а :

Яка Земля, — не знаю, брате,
На ній ще досі не жила,

Хоч чула: там життя заклате,
І повно в ній липкого Зла.

А н г о л - Х о р о н и т е л ь :

З е м л я — Гооподне то творіння,
І скрізь в ній знати Божі Руки,
І шлють Творцеві Ііснопіння
І гори, і ліси, і луки.

Коли мистець в майстернім творі
Природу схоплює живцем,
“Талант!” радіють всі в покорі,
А що ж тоді з Самим Творцем?

Лиш серцем Бога пізнавати?...
Пізнай і розумом своїм,
Бо розум серцю рідна мати,
На нїх обох в житті стоїм!

П р и р о д а — велич й гордість Божа,
Уся вона — сама краса,
Цвіте там людям вонна рожа,
На квітах перлиться роса.

Там Рай трояндиться весною,
Вночі там світять тихі Зорі,
По Небу лодкою ясною
Пливе там Місяць білзорий.

Там повно квітів, повно Сонця,
І все купається в промінні,
Й відважне Серце Оборонця
Знаходить спокій в цім творінні.

Поглянь он там, — ясна природа
Співає Богу Піснопіння, —
Це Господеві вічна ода
На славу й честь Його творіння!

Господній Дух в природі дише,
Й Його ми чуємо душею,
Він в ній Свої Закони лише
Навік Десницею Своєю.

Пізнати величчя всюди змога,
На кроці кожному — к р а с а ,
Краса ж провадить нас до Бога,
Вона — луть проста в Небеса.

Які прекрасні вонні рожі,
Що родять нам солодкі мрії, —
Блискучі це перлини Божі
З разка намистечка Надії!

Природа в світі тісно з Богом,
Й простує духа нам Угору, —
Й Людині пахне скрізь Чертогом,
І повно розкоші для зору.

Поглянь, як Сонце покривала
По сні солодкому скидає,
Й природу будить, щоб вставала,
І все в розкошах м'ясолюбних грає!...

Коли ж кладеться Сонце спати,
Поглянь, яка краса багряна,
Як тихо-тихо до палати,
Мов цар величний, йде до рана!...

Щоб раз красу узріти Сонця,
На Землю варто йти терпіти,
Бо путь тернисту Оборонця
Устелять там і вонні квіти.

Д у ш а :

Молитви та квіти вшляхетнюють Душу,
Й до Неба крокує вона,
Росою скропляють душевную сушу,
Й душа молодіє, ясна,
Як юна весна
Голосна!...

Д и я в о л

у злобному смісі говорять здалека колюче, загадками:

Ой ввесь садочок був в цвітінні,
І млосно в пахошах спав цвіт,
Та вітер вирвався весінній, —
І молоко розлив із віт...

Цвіли весною дні погожі,
Й усе сміялось під промінням,
Та хмари збіглися ворожі, —
Й забили Сонечко камінням...

Летіла пташка раз у вирій,
Й при березі до моря впала, —
Й нема рятунку пташці щирій,
І не брентить про неї слава...

Ой цілував метелик вранці
У промінях росисту квітку,

Та надлетіли птахи-бранці, —
Й його ковтули рано влітку...

Людина частіше стає, чим не хоче
Хоч “доброю” бути б хотіла,
Бажала б мати серце чесотне дівоче,
А має — із грішного тіла...

Ангол - Хоронитель :

Кому на мислях — лиш руїна,
Той бачить скрізь саме нещастя,
Та все ж спокійна й ця країна,
І Праця щира їй придасться.

Працюють на Землі Обранці
На користь рідного народу,
І, мов те Сонце красне вранці,
Приносять радість та погоду.

Д и я в о л

вигукує злобно:

Так, так... Нещасні ті Обранці,
Оті Пророки всенародні, —
Вони щасливі тільки вранці,
А в полудень — старці Господні!

Живе Обранець в світлі власнім,
І в ньому скоро він згорить,
Й не знайде в цій житті дочаснім
Собі спомоги ні на мить.

Народ Пророків не шанує,
І вперто нищить їм роботу,
І Праця їхня гине всує,
Вони ж самі йдуть на Голготу!...

Обранці в світі все самотні,
І Щастя земного нема їм:
Їх легко гинуть цілі сотні,
Бо путь їм тернями ми вмаїм.

Обранців часом мають в шані,
Та не шанують їх науки,
І їх думки, ясні й кохані,
Глухий товпі — порожні звуки...

Ангол - Хоронитель :

Цвітуть Науки, як ті рожі,
По всій розбудженій Землі,
І змогу мають діти Божі
Не жить кротоми в чорній млі.

Широке поле для Науки
Ростить Людині довгі крила,
Аби но мать до того руки,
Аби Душа її любила!

Несе Наука духа Вгору,
І він летить в ясні простори,
Ламає тами кругозору,
Й сягає геть за Божі гори!

Наука нам являє Бога,
І Бог являється в Науці, —
Немов в свічаді, повна змога
Пізнати в ній Господні Руці.

Д и я в о л ,

зо сміхом та з запалом, аж б'є йому полум'я з рота:

У чому ж бачиш ти Н а у к у ,
І де вона в вас на Землі?
Хіба ж дає вона поруку
Не заблудитися в імлі?

Усе на світі цім відносне,
Уся Наука ваша — басні,
Бо все — як скаже серце млосьне,
Як бачать очі тільки власні.

Поглянь: ніщо не досконале
У фарбі, звуці чи то в слові,
Бо віщий Дух, й йому невдале
Мистецтво людське вже в основі.

Панують в світі забобони,
Немов в городі бур'яни,
І що було в часи ще они,
Про те в народі мрійні сні.

Ми містим в серці почування,
Вони ж на правду тільки в мізку:
У ньому все чуття й бажання,
А в серці маєм крові різку.

Аж захлинувся з мови своєї й на хвилю спинився.

З н а н н я , знання.. Воно солодке,
Коли його набуто мало, —
Тоді воно в життя коротке
Сліпцеві справді вистачало.

Коли ж Людина кращі роки
Віддасть на вивчення Наук, —
На старість схопить сум глибокий:
Ти знаєш їх лиш дальній гук!...

А як поглибиш ти Науки
И набудеш справжнього знання,
Тоді здурієш ти з розпуки,
Що йдеш в Науці навмання!

Щоб втішить душу голу й босу,
Усе життя знання людина
Спрагливо п'є, як квітка росу,
И вмирає проста, як дитина...

Віки минають за віками,
Природи ж люди не розкрили:
Для зрозуміння всюди тамі,
И сліпа Наука від безсили.

Людина світу не пізнала,
Природи темні їй закони,
Тому й жалять її всі жала
На кроці кожному без спони.

Захлинувся знову, й по хвилі шипить:

А вся "історія правдива",
Що ніби Правду ріже в очі, —
Немов погода та мінлива,
Як настрій автора захоче.

І в ній немає Правди здавна,
Бо Правди в ній народ не любить:

“У нас історія преславна,
Що душу пестить та голубить”...

Життям керує не Наука,
А лиш омана й груба сила,
А на людей... потрібно дрюка,
А не якісь там мрійні крила!

Знання широке, як те море,
І хто його набути зможе?
Воно, як Всесвіт цей, просторе,
Й в істоті діло тільки Боже.

У Всесвіті світів без ліку,
І кожен з них живе по-своmu,
Й Господь не дав ще чоловіку
Усе обняти по-новому!...

Та й я із дзвоном до Науки
Даю сліпих кротів, щоб рили.
Вони вкоротять вчені руки,
Й Наука сплісніє з безсили!...

Ангол - Хоронитель :

Господь віддав усю природу
На вжиток спрагненій Людині,
А ти обертаєш на шкоду
Усе в своїй сліпій гордині.

Поглянь, безумче, по довкіллі,
Яка кругом бренить краса,
Як дише Бог в найменшій зіллі,
Як скрізь палають Небеса!

І хоч не виявив Науки
Господь усї для Людини,
Та все ж її почуєм звуки
На кожному кроці щохвилини.

Наука й Віра — сестри рідні,
А Правда — рідна їхня мати,
Хоч часом йдуть в житті незгідні,
Та все до спільної Палати.

Усе продумане в людині
Карбують на обличчі роки:
Цвітуть на нїм волошки сині,
Й копає Час рови глибокі.

Знання — до Правди то дорога,
Що робить Божими синами:
В Науці ближчі ми до Бога,
І Бог в Науці ближче з нами!

Д и я в о л :

Ах, Правда, так... Чого ж у світі
Так тяжко мучаться Святі?
Чому всі "грішники" пригріті,
Немов зелені луки ті?

А н г о л - Х о р о н и т е л ь :

Не Щастя — жити без терпіння,
А мати повний спокій серця,
Коли кругом слота осіння,
А в тебе легіт із озерця!

Святому завжди с'є втіа, —
Його душевне почуття:
І радість сиплеться, як з міа,
Хоча б терпів він розп'яття...

Нема Обранцеві Голготи, —
Йому все с'є Воскресіння,
Тому він сповнений охоти
Життя покласти за Спасіння.

Й ніколи Бог Свого Святого
В тяжку хвилину не покине:
Он Він летить уже, й зтого
Йому на поміч тихо злине!

А кожна справа справедлива
Не через те, що Бог так хоче:
Вона для Нього пожадлива,
Коли в ній Праведність дзюркоче.

Коли в Душі горять пожежі,
То Святістю зволожиш сушу, —
Людину не пізнає з одежі,
Як не пізнати з тіла Душу!

Диявол :

Людина в Праці ломить спину
Аж очі лізуть їй на чоло,
Працює світ увесь без впину,
А Лихо танця тне навколо!...

Слабим безплідно помагати,
Нехай загинуть всі безсилі,

А дужі враз сторощать грати
Й в життя полинуть орлокрилі!

А н г о л - Х о р о н и т е л ь :

Багато Щастя Чоловіку
Приносьть П р а ц я для народу, —
Вона лишається довіку,
І переходить в рід із роду.

Та треба в Працю вкласти Душу,
І їй віддати все знання,
А не робити тільки з “мушу”,
Не йти в житті лиш навмання!...

Всі творчі сили — для народу,
Усе знання — йому на Щастя,
Йи добудем зоряну Свободу
Усьому світу на Причастя.

Хто для народу вік працює,
Йи як віл оре свій переліг,
Йому життя мине не всує:
Він людству вірно допоміг!

На смертний світ іде Людина
Зробить покладені завдання,
Між ними Праця — ціль єдина
Твого земного існування.

Бог певну міру для роботи
Призначив людям на Землі,
І тим позбутися скорботи
Дав можливість їм у вогкій млі.

Ось дерево, його ціль — в плоді,
Твоя ж, Людино, працювати,
І що ти зробиш у народі,
Тебе те грітима, як мати.

На світі Праця для Народу,
То праця жертвна для Бога, —
Вона приносить насолоду
Як мрія Божого Чертога.

Пахка, мов рожа, Богу жертва,
Найприємніша з всіх жертв, —
То Праця радісна, не мертва,
И до люду рідного Любов!

Найбільше Щастя нам — в роботі,
Яку Господь всім призначає;
Сповняйте ж Працю по охоті,
И засяє Щастя всім безкрає!

Якби на Добре стільки Праці
Давали всі, як на Лихе,
То світ не жив би в вічній мряці,
І Щастя не було б глухе!...

Усе минає між народом,
Усе забудуть смертні люде,
Але втішатись творчим плодом
На віки вічні світ наш буде!

Погине в світі все кохане,
Немов на вітрі легкий пух,
Але навіки позостане
Безсмертна Праця й творчий дух!

Д у ш а

розцвіла, як зірниця порання, й ураз поривається з запалом, вся зашарівшись на щаснім обличчі:

Я серцем прагну працювати,
Мені допоможуть вірні друзі,
Бо кажуть: друзі, — як та мати,
Коли працюють всі в супрузі!

Життя віддам я для народу,
І тим служити буду Богу,
І з того пити насолоду
Й обняти Щастя бачу змогу.

Диявол з злобою аж падає з сміху, а потім говорить завзято, з красомовними жєстами, і палиться далі все більше та більше, аж бризькає слїна із рота, — а з неї в докїллі зростає бур'ян.

Його мова гуркоче, як громи липневі по горах, й як громи порожні вони.

Д и я в о л :

А що ж то Щастя, що ж то друзі,
Чи завжди має їх Людина?
Ой пишно пахли квіти в лузі,
Та вбила перша хуртовина!

Усе нестале, все зникає,
Усе обернеться на порох,
І що було ось — вже немає,
І не лишивсь по ньому й шорох...

Усе біжить, усе мінливе,
Усе, як скаже серце хворе,

І що очам твоїм шасливе,
Приносьть іншому то горе.

Веселка грає мерехтлива,
Та ось уже її нема,
І з того Щастя, з того дива
В душі твоїй — липка пітьма...

І довіллям понісся диявольський сміх.

Так, — друзі вірні тільки доти,
Коли тобі сміються Зорі,
Й втікають всі, якщо турботи
Обсядуть каменем у горі.

Не певні в світі “вірні” друзі,
І зрадить легко жінка мила,
І з ким працюєш ти в супрузі,
Тобі той перший вріже крила.

А слава — мрійна вонна квітка,
Аж поки кинуться морози, —
Блискуча дітям сухозлітка,
Що з очей тисне пізні сльози.

Добро і Зло злилися впарі,
Немов у матері близнята:
Сьогодні купіль маєш в Ярі,
А вввзавтра вже душа розп'ята.

У світі речі всі по парно,
В житті все парне взагалі:
В ясних проміннях стане хмарно,
І Правда зродиться у Злі.

Життя цвіте, як цвіт весною,
Й сміється Щастям й буйним пахом,
А Смерть слідом за ним з косою
Усе одним руйнує махом.

Без чорного не буде біле,
Без Доброго немає Зла,
Не родиться без страху сміле,
По світлі конче чорна мла...

І полум'ям дише на Душу пречисту, Я до Ангола гор-
ниться та з переляку.

За днями йдуть темотні ночі,
Змінюють радісне печалі,
І все, — як сприймуть наші очі,
Як зафарбують мрійні далі.

Бо всі чуття — в самій людині,
Вони, як серце, наші власні,
Й вони живуть в нас в самотині,
Бо іншому — чужі це басні.

Та то від уст твоїх залежить
І смак їди, і смак вина:
Одного вб'є, буває, й нежить,
А тих не вчепиться труна!...

Й сміється злобно, і довкіллям розлієся регіт Сатани.

І що то чесне, що нечесне —
Усе в житті від пункту зору,
І вічна Правда не воскресне
Й не зможе дійсність цю сувору.

Раз опинилася лаврина
В поета славного на чолі, —
Й заплакала, немов дитина,
Що більш не зможе жить на волі...

Поету радість била з чола,
Що в нього слава голосна, —
Лаврина ж в'янула спроквола,
І тихо згинула, ясна...

Й по довкіллі луною гуркоче "ясна"...

Та й мови висловить не може
Душа усеї, що говорить:
Чуття наповнює нас Боже,
А розум вислову не створить.

Душа наповнена думками,
Та їх віддати їй несила:
Міцні на вислів стануть тами,
Й Людині никнуть словні крила.

Бо вся так звана людська мова, —
Це словна міміка німого,
Й душа горить у муках слова
На вислів вищого й святого...

Такі тернисті муки слова,
Коли в душі святе й небесне,
А на папір іде полова,
Й добірне зерно не воскресне...

Кінця ми пісні доспіваєм,
Яка б прекрасна не була,

І пахне нам і дійсність Раєм,
Хоч повно бруду в ній та Зла.

І тільки Бог Істота вічна,
І тільки Смерть, як світ, постійна,
А П р а в д а людська — обосічна,
Ї минається, як з'ява мрійна...

Не можна Правдою жить в світі,
Вона йому не зменшить поту,
І холод лютий з нею й в літі,
Ї дорогу стелить — на Голготу.

Не Правда в світі, — груба сила
Свого кругом провадить танця,
Ї мечем тяжким втинає крила
В роботі Божого Обранця!

Та люди Правдоньку Господню
В житті на “більшість” підмінили,
І тим загнали вже в безодню
Усі найкращі творчі сили.

І Правда часто лиш в меншині,
Зростає плідно в одиниці,
Немов чеснотність у Людині,
Покірній приказам Десниці.

Людина земна “зла” в природі,
А “доброю” стає з Науки,
Та перевчити всіх вам годі,
На це короткі ваші руки!

Панує владно звір в Людній,
І скрізь звіринні лапи знати, —
А я йому сторощу ґрати,
Й на волю вийде звір хоч нині!

На світі повно ще сваволі,
І повно хижого тиранства,
Й Опіку з Божих рук поволі
Собі забрали руки панства...

Й регоче нахабно, Я докільям луною понеслося
"панства".

До Правди вічної стремління
Помилки й горді відкриття, —
Важніш за ваші всі сумління
Й за всі за неї розп'яття!

Бо Правда вічна — лиш для Бога,
Шукання Правди — для людей,
І все солодша в Рай дорога,
Аніж сам Рай святих Ідей...

Одна лиш Правда в нашім світі,
Мільйон доріг біжить до неї,
І хто в мої попався сіті,
Чи ж він не прагнув до Ідеї?

Яка прекрасна вонна рожа,
Та в ній он гострі колючки,
Отак і вічна Правда Божа, —
Путі до неї всі рвучкі!...

І що та Правда зроби́ть в світі,
Коли йому бракує їжі,
Коли всі ходять непригріті,
І терплять рани вічно свіжі?...

Товпа не знає, хто невинний,
Й кого лиш б'ють, того боронить:
На Правду в неї погляд плинний,
Й за Злом нерідко сльози ронить.

І Правда тихо вже зів'яла,
Немов ніжні квітки в морози,
Не видно ї сліду з Ідеала, —
Його голодні згризли кози.

Та й що то Правда є в істоті,
Коли вона приводить Зло?
Неправда й Правда — сестри в поті,
Й кладуть собі одне кубло...

І скільки щирих "Правд" звелосся,
Хоч їх вважали всі за вічні?
Як сніг спадає на волосся,
Стаються "Правди" ці двосічні.

Людина хоче тільки їжі,
Та ще щоб пахнув їй розмай, —
На це горять їх очі хижі,
Й далеким ім ваш мрійний Рай!

Аж сміх бере за ваші мислі,
За ваші думання відсталі:
Вони назади́ницькі й нестислі,
Як неправдиві й ваші жалі.

Та я тебе лише рятую,
Робити ж цього я не мушу, —
Бо жаль мені тебе, Святую,
Бездосвідну невинну Душу!

Розпачливо й гнівно махає рукою, й нервово відходить, сказавши своє, й витирає п'яточки із поту на лобі.

Душа перелякана, й тулиться міцно до Ангола, вся побілівши.

Ангол - Хоронитель

спокійну відповідь дає, немов Псаєма співає Богу дзвінкий у лісі потічок, й сапає плевелі ворожі, немов в горді бур'яни:

Диявол в світі — Злу основа,
Плете він хитро теревені,
Та лож — уся його розмова,
Неправда — всі думки шалені!

Коли на світі все попарно,
То вибирай чеснотну пару, —
Тоді ти житимеш немарно,
І Божого не згубиш Дару.

У світі скрізь усе подвійне,
У всьому бачим дві природі:
Одне пречисте й богобійне,
А друге в вічній з ним незгоді.

Та все ж подвійність ця — єдина,
В двійливості — одна істота:

Й таки за Богом йде Людина,
Й несе Воскресення Голгота!

І хоч в Людині дві істоти,
Проте в собі одна Людина:
Вона все робить по охоті,
Бо воля в неї все ж єдина.

І хоч подвійні маєм очі,
Одне все ж бачать до вподоби,
І дні ясні, і темні ночі
Одні складають в часі доби.

Мільйони років світ існує
У цій безбережній безодні,
І людський розум брався б все
Збагнути творива Господні.

Лиш той почує всі марноти
Свого людського буття,
Хто духом лине на Висоти
Позасвітового життя!...

Одежа Правди все мінлива,
Але сама вона постійна,
Й, немов та Зірка мерехтлива,
Сміється світу млосномрійна.

Нікому не гаси Надії,
Не рви з Душі пахучі квіти, —
Усі життєві й людські дії
Пильнуй найперше — зрозуміти!

Д и я в о л

підскакує знову, Я говорить шалено з злобою, і помстою
повні його хижі очі:

Джерело Зла --- в самій Людині,
Воно із неї б'є потоком,
А ви мене в своїй гордині
Зробили Злом лукавим оком.

І пощо шати вам ті сніжні,
Коли брудне в Людини тіло?
Хоч раз не будьте гордоніжні,
І пальцем ткніть у себе сміло!

Чого казати на Івана,
Коли в самого рильце в пуху?
А в вас Дияволу догана —
Міцна основа всього руху.

Шукав я в світі Чоловіка, —
І пусто скрізь, ніде нікого,
І так було ще й сперевіка:
На світі тісно для Святого...

Підняв я вгору смолоскипа:
Озвися все, що ще не вмерло!
І тільки Ніч очима глипа,
Й своє підносить владно берло...

Кому ви платите данину:
Святому Богу чи мені?
Ви молитесь ваганню сину, —
Й готові дати обом пені!...

Ви в назви бавитесь ізвіку,
Бо Зло й Добро — слова марні,
Й котре з них Правда, Чоловіку
Не розібрати в наші дні.

И чому Добро — то Правда Вічна,
А Зло — Диявол, Сатана?
Оце ізвіку лжа злорічна,
Для світу видумка, Мана!

Й нема окремої людини, —
Є тільки думка в людським тілі:
Вона то "я" аж до хвилини,
Як тіло схоплять черви білі...

І полум'ям дише Диявол, й регоче з злобою.
Налякана чиста Душа вся тремтить і розгублено
зорить на Ангола.

А н г о л - Х о р о н и т е л ь

у сильнім зворушенні довгими крилами має навколо Ду-
ші, так ніби рятує її від спокуси Диявола:

Відстань, Дияволе бездушний,
Й не вводь в спокусу Душу вірну,
Ти ж Господеві непослушний
І маєш думку непокірну.

Нехай іде Душа святая
На Землю в люди працювати,
Нехай святі Ідеї Рая
Несе й у бідні земні хати!

Ніколи не будують трутні, —
Будують завжди прості бджоли,
Виходять пізно зуби кутні,
Й різцями не стають ніколи.

Потрібні руки скрізь робочі,
Потрібно творчого завзяття,
Й не бачать терну віщі очі,
І не лякає їх розп'яття.

Не творчі в нас серця холодні, —
Огонь потрібний та відвага,
І часто болізнi народні
Для серця творчого наснага.

Хто вмiє тільки все ламати
Й ніде нема йому святого,
Будує той для Правди грати,
Бо в ньому творчості — убого.

Хто критикує без будови,
Хто гудить руба навмання,
Тому чужі святі основи,
Нема в нім творчого огня!

Диявол сіє сумнів в ділі,
Немов бур'ян сівкий на полі:
Від нього в'януть мрії смілі,
Як на морозі віти голі...

Диявол помалу відстав, безнадійно рукою махнувши.
Ангол-Хоронитель, обнявшись з Душею, продовжують

путь, а Диявол за ними, Я прямують на Землю. Й тихо
стелиться пісня ясна, мов барвінок хрещатий весною. Бо

Хор Анголів

тиху пісню співає:

Хто очі суворі
В душі своїй має, —
Не світять тим Зорі
І Місяць не грає.

Кому в серці труни
Покладено мертві,
Не грають в нім струни
В улюбленій жертві.

До Раю дорога
Йде через чесноти,
Просімо ж у Бога
До Правди охоти!

Лиш ті бачать Бога,
В кого серця чисті,
До Раю дорога
В чеснотнім намисті.

Лиш ті бачать очі,
Які без полуди,
Й сприймають Пророчі
Слова без облуди!...

ДІЯ ЧЕТВЕРТА.

По довгих блуканнях дорожні вкінці прибувають на Землю, Я спляються всі на широкій галявині лісу густого. Темно. Із Неба до них заглядають цікаво запізнені Зорі та Місяць білявий підслухує мову гарячу.

Ангол - Хоронитель :

І ось уже ми й на Землі, —
Розваж прикмети добрі й злі!

Душа :

Яка я, брате, широ рада,
Що ми вже бачимо кінця!
В роботі вся ясна принада, —
Надіть закінчення вінця.

Ангол - Хоронитель
говорить надхнено з гарячим піднесенням, як Божий
Висланник:

Розваж усе, сестрице мила,
Й котрийсь з світів цих обирай,
Бо поки маєш довгі крила,
Летіти можеш хоч у Рай.

В отих світах нема турботи,
У них панує спокій вічний, —
Незнані хресні там скорботи,
Незнаний меч там обосічний.

А з нами тут Земля кружляє,
Країна радості й юдолі, —

Тут знайдеш Щастя ти безкрає,
Зате я бідоги тут доволі.

Господь на світ дає терпіння,
Щоб в них Людина виростала,
Щоб не лякала ніч осіння,
Й Душа розквітла досконала.

Безсмертна в Всесвіті Людина,
І Смерть — початок це життя,
А на Землі життя — хвилинка,
І то смертельне розп'яття.

Великий дар — то сила духа,
Його дають тяжкі терпіння,
І з-під зимового обуха
Пора приходить вам весіння.

Життя Людині на ковалі
Кують обставини суворі,
І іскри щастя та печалі
Летять кругом, немов ті Зорі.

Шукати Щастя в земнім світі
Десь поза нашим власним серцем, —
Ловить це вітер буйний в сіті
Чи море вичерпать відерцем!

У кого воля, як сталава,
Того не колють земні муки, —
Йому байдужі й реви лева,
Йому чуже жало розпуки.

Зло клеєм липне до Людини,
Немов тонке те павутиння:
Пусти його на півхвилини,
Й воно гноїть, як жабуриння!

У Злі найгірше, то початок, —
Лякайся його, немов зарази:
Він скоро стане звичний даток,
В Душі ясній заклавши бази.

Не треба сили "Зла" зменшати, —
Воно грізний висланець Аду:
Під стріхи прості й під палати
Поклало кубла на принаду.

Та "Зло" — мережна павутина,
Й від вітру Правди промине:
Лише в Добрі росте Людина,
Як в Сонці дерево ясне.

Усе не вічне, все минає,
Не вічний й гордий Чоловік,
Й хоч дух Вгорі орлом ширяє,
Проте на Смерть незнаний лік.

Який прекрасний сад весною,
Та все вмирає восени,
І тільки квіткою ясною
Цвітуть принадні в серці сні.

Солодке Щастя — вічна мрія
Про той минулий тихий Рай,

І вічна в нас й ясна Надія —
Липкому Злу настане край!

Горить огнем осіння рожа,
І в мряці тихо снить про весну,
Отак в Людині Іскра Божа
Бренить про Доленьку Небесну.

По е з і я — душі розрада,
Велична зоряна краса,
Для серця спраглого принада
Ростити крила в Небеса.

В її чуйнім добірнім слові
Бренить неземна буйна сила,
І з нею в соняшній розмові
Плететься мрія воннокрила!

Ти ще недосвідна й святая,
До Праці пильна та завзята, —
Відкриєш людям двері Рая,
Й обернеш будні їм на Свята!

Д у ш а :

На Землю всі мої бажання,
Ї я серцем полюбила,
Спішім, щоб я ще до світання
На ній свої зложила крила!

Так прагну людям працювати,
Бо це мета моя єдина,
Як до дитини прагне мати,
Як батько тягнеться до сина!...

Д и я в о л ,

виходячи із-за дерев, говорить рішуче, бо, видно, за-
думав останні спокуси. І тайна пекельна розлита йому
по обличчі:

Зажди, — Земля тобі далека,
На ній чекай саму загладу:
На кожному кроці небезпека
Попастися просто в зуби Аду.

Послухай, — ось на все це свідки,
І зайва з фактами розмова!
Це все мої правдиві дітки, —
Фальшивого не скажуть слова.

Вони розкажуть все дочиста,
Змалюють земную картину,
Й тобі не буде дійсність млиста
Ні на хвилиночку єдину!

А н г о л - Х о р о н и т е л ь :
Ти хочеш знову теревені
Плести з сухого бур'яну?

Д и я в о л :

Та й ти снуєш думки зелені,
Немов горошок по тину.

Із лісу тихо виступає в цвіті сил ставна й висока
жінка. З очей б'є в неї пожадливість, у рухах воля та
принада. Це вічне Зло на світі. Говорить, ніби ва-

жить слово, бо знає добре їхню ціну. Липка сама, липка
я промова. Диявол руки потирає, — свідок це його най-
більший, любий.

Зло:

В Людині глибоко в натурі
Бувають плідно “грішні” зерна:
Зростають пристрасні з них бурі,
З них розцвітає й “земна скверна”.

Зло липко спутує в кайдани
Хоч найсвятішу Людину,
Йї в одіж міляну омани
Зодягне й чуйного в хвилину.

А чим Людина справді є,
Вона того признати не може:
Не хоче знати, що в ній моє,
А виставляє тільки Боже.

У світі Зло найбільша сила,
І тільки Бог один без нього:
У Злі ростуть орлині крила,
У Злі наснага й для Святого.

Міцна віками я, як скелі,
Йї надна, як спрагнені красуні,
У мене очі все веселі,
Мої хотіння вічно юні!

І вічна правда — я на світі,
Хоч Злом мене Святі назвали:

До мене, спраглі, непригріті,
Солодкі в мене ідеали!

Я на Землі із Богом вічна,
І я всесильна, я вельможна;
Живу без спону, обосічна,
Як та цариця переможна!

Поглянь допитливо довкола:
Кругом буяє палдно Зло,
А Правда ходить боса й гола,
Й Насильство рясно розцвіло!

Як реп'яхи, чіпка спокуса,
Й твої підмочаться чесноти,
І в боротьбі за хліба куса
До них позбавишся й охоти.

В городі полемо завзято,
Проте бур'ян у нім буяє,
Отак гріхам в Людині свято,
І переводу їм немає!...

Аж раптом із лісу вискакують Злидні, — голодні обшарпані діти, за ними Хвороба, — нехлюйка з великими клешнями рака, забруджена й чорна. Душа ж у страху мов застигла.

Злидні:

Ми всі на тебе скік червою,
І будем кров твою смоктати,
Й тоді впадеш ти з головою
В бездонну прірву нам за грати!

Кого обсядуть Злидні люті,
Тому спасіння вже немає:
Він буде чахнуть, як в отруті,
І Лихо з'їсть його безкрає.

Остав, Людино, дні веселі,
Коли тебе обійме Горе,
Бо прястись буде, мов з куделі,
Тобі життя гірке й суворе!

Людина задра й нерозсудна,
Йї міняє спокій на тягар, —
І Доля їсть її облудна,
Немов в жнива на полі вар...

І з голоду всі скавулять, й намагаються Душу обсісти.

Х в о р о б а :

А я підкрадусь ненароком
Йї тобі наближу зразу гроба,
Вмоощусь тобі під самим боком,
І в серце впнуся я, Хвороба!..

Тебе застукаю невпору,
Коли найменше будеш ждати, —
І не спасуть благання Вгору,
І не pomoже й рідна мати.

І поки дійдеш до кончини,
Снажну по краплі вип'ю кров,
Чекай на мене щохвилини,
Йї прийняти в гості будь готов!

Душа налякана тремтить, як кволе листя восени, і міцно тиснеться до Ангола-Хоронителя.

Заспавшись, з кием в руці, на який вона важко спирається, потиху навзгинці підходить старезна бабуся, і злобно говорить із кашлем. Говорить, немов би рубає сокирою. Це — Старість.

Під час її мови Диявол колюче регоче, й горять йому очі, мов полум'ям.

Старість :

Коли натерпишся ти Лиха,
І Смерть не втне тебе косою,
Тоді прийду до тебе стиха
Я, Старість, лютою осою.

Підійде Старість тихим кроком,
І непомітно все поглине,
Твоїм снажним уп'ється соком
І змінить сильне на курине.

І буду гризти дні та ночі
Усе твоє сталеве тіло,
Й твої орлині згаснуть очі,
І вдень ходитимеш несміло!

До всього втратиш ти охоту,
Й в тобі погасне горда мрія,
Усю зсушу твою істоту,
Й тебе охопить Безнадія...

Закашлялась сильно, й руками вимахує, мов пати-
ками.

Бо старість — тихе це конання,
Розп'яття довге та безкрає,
Коли снага живна остання
По краплі з тіла випливає...

На старість — все життя в минулім,
Ї складають спомини далекі
У серці, на безрадність чулім,
Затишні кубла, як лелеки.

Ї минуле всядеться на груди,
І буде голками колоти,
І жала вистромлять повсюди
Твої підмочені чесноти...

Старіє з бігом часу тіло,
Ї старіють з ним усі чуття,
І що в тобі огнем кипіло,
Іде помалу в небуття!

Чуття черствіють з часом в тілі,
Ї черствіють наші насолоди,
І всі твої надії смілі
Поглинуть в пащу сиві годи.

І буде кликати насолода,
І будуть снитись ночі юні,
Та станеш ти — гнила колода
Ї при доні спрагненім красуні...

Знову кашлем зайшлася. І хилиться низько з злоби та
з лукавства. І далі шипить по-гадючому:

Я з тебе вип'ю юні соки,
Але збільшу міцного духа,
Й зміню твій розум на глибокий,
Щоб чув міцніш мого обуха...

І будуть з тебе сили духа
Потоком бити, як з джерела,
Та тіло стане — потеруха,
А ти оточенню — омела.

Господь створив прекрасне тіло,
Та й я вкладаю в нього руки:
До найсильнішого йду сміло,
Щоб він напився вщерть розпуки!

І будуть мріяння орлині
В просторах пташкою ширяти,
Та тіло створить з них рабині
Й скує на духа смертні грати.

І буде дух твій нестись Вгору,
А тіло пхати до могили,
Й твою премудрість неозору
Поглине враз черва безсили.

І будеш плакати по ночах,
Що марно Молодість злетіла,
І сум застигне в слізних очах,
І голова поникне біла...

Й тебе покинуть рідні діти,
Й в обійми вчепиться самота,
Й пов'януть вонні мрійні квіти,
Як в'яне в Злі липкім чеснота.

Й труйна самота пазурами
Уп'ється в серце, як хижак,
І буде ссати кров без тами,
І піде все тобі навспак...

І будеш чути щохвилини
На кроці кожному мене,
І ти зачакнеш без провини
Ще поки Смерть тебе зітне...

Й сухими руками махає погрозливо, а мова стається
шипінням зміїним.

Пізнаєш тайну світотвору
Й умом наблизитися до Бога,
Та Він пошле могилу скору,
На мудрість людську осторога...

Найбільше Лихо для Людини,
Це Старість люта, як та Смерть,
І поки дійдеш домовини,
Страждань натерпишся ущерть...

І будеш кидатись на їжу,
Та жоден лік вже не допоможе:
Не відновити кров на свіжу,
Як тіло сточене негоже...

Як восени природа гасне,
Так гасне в Старості Людина,
І все величне, все прекрасне
Поїсть голодна домовина.

Зайшовшися кашлем, слиняє цю мову. А далі про-
довжує знову й кінчає розчулено:

Старість — це час, коли гасяться мрії,
А серце зболіле стихає,
Й душу не мляють травневі лелії,
І Щастя не сниться безкрає...

Старість — це час, коли бачать все очі,
Та падають стомлені руки,
Й мислі твої — як віщання пророчі,
Та більше це дочки розпуки...

Старість — це час, коли зоряні крила
Загубить навіки Людина:
Те, що бажав би, робити несила,
Бо тілом ти знову дитина...

Старість — це час виснажного конання,
Що буде кусати піввіку,
Й Людині від цього труйного смеркання
Нема на Землі нашій ліку!...

Диявол зростає від мови цієї, і полум'я б'є йому в
очах. Нечиста вся сила регоче й кричить із погрозами.

Душа на цю мову заплакала гірко, і тиснеться міцно
до Ангола.

Із лісу виходить покинена й зраджена дівчина, не-
дбало зодягнена. Незаплетені коси розвіяні в повному
безладі. В темних очах її — чорна байдужність та роз-
пач. Це

Безнадія:

Коли зав'яне всяка мрія,
І Лихо стане віч-на-віч,
Тоді в обійми, Безнадія,
Схоплю тебе, як темна ніч.

І стане все тобі байдуже,
І згине в серці вся потреба,
Й тоді відхочеться, мій друже,
Шукати мрійну путь до Неба!...

Лину буденщину на крила,
Й вони спадуть, немов тій курці,
І буде никнуть в тебе сила
По краплі крапля, як по рурці.

Усе святе, й усе кохане,
Впаде до рук Недолі-ката,
І пустокою для тебе стане
Ясна ще вчора рідна хата!...

Підходить страхітний безтілий скелет, самі кості, й
коса за плечима, обвішаний різним знаряддям для мук.
Це —

С м е р т ь :

Коли ж впадуть від Праці руки,
І ти нап'єшся Горя вщерть,
Тоді тобі останні муки
Доставчу я, бездушна Смерть.

Смерть не страшна тобі косою, —
Ураз я голову зсічу! —
Але хусливою осою
Я перш по вінця дам плачу!

Гримлять із погрозою смертні знаряддя.

І думи всі твої високі
Покрию чорним я крилом, —
Й на що тоді життєві скоки
Й вагання між Добром і Злом?

Найбільша в світі міць — у мене,
Найбільша Правда — Правда Гробу, —
Майне життя твоє шалене,
Так ніби жив ти лиш на пробу...

Бо Смерть на світі неминуча, —
Хто змінить Заповідь Господню? —
Й що вища вся життєва круча,
То голосніш впадеш в безодню.

Одна лиш я на світі вічна,
Одна правдива на Землі, —
Рука у Смерті обосічна
Й на жебраки, й на королі!

Мені на поміч — міріяди
Бацил труйливих та смертельних:
Вони провадять до заглади,
До мук нестерпних, мук пекельних...

Усе спалю, як на пожарі,
Не позоставлю й порошини,
Огонь, вода — зо мною в парі
Ковтнути посліди Людини.

Готовий будь у кожній хвилі,
І Смерті жди на кожен час,
Й ніщо спасти тебе несила,
Як твій огонь в житті погас.

Покинеш все багатство земне,
Й голодна з'їсть тебе черва,
А світу лиш одне приємне:
На соках виросте трава...

Душа налякалась, тремтить, і горнеться в страсі до
Ангола.

Нарешті підходить дивовище дике, немов би Диявол,
страшне та сміливе, й говорить упевнено та з насоло-
дою. Це — Дух Руїни.

Диявол ізнову цвіте, бо це свідок важливий, й за-
страшливо в очі Душі зазирає.

Дух Руїни:

Я все звалю, що світ збудує,
Спалю всю Землю в попелище,
Ввесь людський труд пущу навсує,
Й Землею вітер лиш засвище.

Я буду бити з моря й з суші,
Й сипну згори палючим плином, —
Лиш голі лишаються з вас душі,
І всі погинете під тином!

Вся сила нечиста кричить з задоволенням.

У мене друзів довгі сотні,
Це зради, війни та повстання:
Вони понищити охотні,
Аж зникне хатонька остання...

Паваю в кожній я Людній,
І маю тепле в ній кубло,

Й мені на поміч хоч би й нині
“Народ” скакне Добру назло.

Розплюнись в вас на кроці кожнім,
Як той бур'ян сипкий на полі, —
В моім поході переможнім
Усе схилю своїй грайволі.

Коли заквітне світ в спокої,
Пуцу я партії на нього,
І заспівають всі такої,
Що поїсте один одного!...

У вас повстануть горді “волі”,
А я зроджу з них бійку люту:
Буває, сіють жито в полі,
А я вирощую отруту.

Ввірвуться й в Церкву отамани,
І до Святині кинуть бруду,
І Райські Двері, серце Шани,
Зірвуть під дикі реви люду...

Пуцу по світові я гроші,
Так ніби первісну підставу,
І снитись будуть вам розкоші,
Й летіти станете на славу.

Гарячка схопить вас на крила,
І всі попхнетеся в отамани,
І не спасе вас жодна сила
Від цієї “славної” омани...

Зміню я критику на лайку,
І перестане світ творити,
Зроблю із преси таратайку,
І запанують в ній бандити!...

Пущу між люди спраглу зраду,
І всі обернетесь на туми:
Вона посіє скрізь загладу,
Й своє уб'єте без надуми.

Й служити будете лиш силі,
Своєму ж послуху не стане:
Чужинці будуть славні й милі,
Своє ж спротивіє й кохане...

І будеш широко працювати
Усе життя ти для Народу,
Та враз крикун тобі в Палати
Лине помий на прохолоду!...

Вся сила нечиста гуркоче, й диявольський регіт лу-
ною несеться в довкілля.

Цвіли в Єгипті горді твори,
Та все посік мечем Камбіз, —
Руїна звалить доли й гори,
А вам полишить море сліз!

Я погашу поетам риму,
І знищу в них святе й неземне,
Й вони плодитимуть без стриму
На посміх миляне та темне.

Пушу одного на одного,
Й війною піде брат на брата:
Не буде більше в вас святого,
І стане Правда вам щербата!

Де двоє зійдуться в спокої,
Один вам вмотиться на спину,
І в світі з "воленьки" такої
Не буде вірить батько сину.

Без старших світові стояти —
Стоять хатині без основи,
А я скую на шану грати,
І молодь зробить їх без мови.

В житті дай волю одиниці,
І в Небо пташкою полине,
А я створю на них в'язниці,
На мрії сховище єдине.

І я знесилю одиницю,
Не дам найменшої їй волі,
На весь народ створю темницю,
І погниють там, босі й голі.

Пушу в життя товпу сліпучу,
Й замовкне творча одиниця:
Звалю всі задуми під кручу,
Й барвінком буде глум стелиться.

Товпа завидлива й лукава,
І ззаду б'є Святу Людину:
Тобі відкрито крикне "Слава!"
Й ножа устромить тихо в спину...

І будуть всі у мене рівні,
Ніхто не зможе линуць Вгору,
І стануть битися, як півні,
Й без ліку гинути з роздору.

І всі забудуть давнє краще,
І будуть вірити: в нас Рай,
І хто там цінне, хто ледаше,
Один для всіх — голодний пай!

Прошиють кулі все, що Боже,
Й розпнеться Правда на Голготі,
Добро неправда переможе,
Й Земля потоне у злидоті.

Пушу на Всесвіт я атоми,
Й на прю із Богом сміло стану, —
І всі мої отруйні гноми
Обернуть Землю вам на рану!...

Бо я всесильний, я могучий,
На Землю зрушу води й гори, —
Лиш драні лишаться онучі, —
Як потрушу оці простори!...

Вся сила диявольська вереск здійсмає, і радісно по-
лум'я б'є їм з очей.

Д и я в о л ,

з терпкою погрозою, задоволений свідченням сили своєї:

А я тобі нечисту силу
Водитиму щодень у гості, —

Забудеш ти й про матір милу,
Коли пізнаєш наші злості!

Блискучі задуми Пророчі,
Як в темну нічку тихі Зорі,
Та ми на них пускають охочі
Липкі “обставини” суворі.

І кожен буде свого носа
В твою роботу заздро пхати,
Й товпа сліпа й простоволоса
Скує тобі на Працю грати.

На тебе встануть вірні друзі,
І зрадить скоро жінка мила,
Й за те, що тяг ти широко в плузі,
Покрай обітнуть горді крила.

Коли ж ти станеш над товпою,
Вона поб'є тебе камінням,
А ні, — то з ревністю сліпою
Заб'є лукавим підозрінням...

Хто хоче жити з серцем чистим
Тому повсюди стане пекло,
І друзі з виразом імлістим
На тебе кинуться запекло.

Хто душу чисту хоче мати,
Тому ніде нема життя:
В'язниця люта стане з хати,
І щохвилини розп'яття...

Про все лихе я крикну: добре!
Про все правдиве гаркну: Зло!
Цькуну товпу на все хоробре,
І Правди в вас — як не було!...

Та в світі Правда абсолютна
Одному Господу можлива, —
Вона Людині річ покутна,
І тільки мрія мерехтлива!

Покинь свій замір нерозважний,
Й не йди на Землю нашу в гості,
Бо побут тут гіркий й виснажний, —
Лети вперед у Високості!

І всі знов до Душі підбігають, і галас лякливий на неї здіймають з погрозами. А чиста Душа тихо плаче від розпачу...

І Ангол розправив свої білі крила, і став, як стрільчаста тополя. Й говорить він палко й завзято, а сила нечиста стоїть в нерішучості. Й чиста Душа до спокою вертається знову, і сяє проміння їй з чола.

Ангол - Хоронитель:

А я прошу на Землю в гості
Тебе, сестриченько завзята, —
Чужі тобі руїні злості,
А тут якраз про тебе хата.

Не бійся земного терпіння,
Воно все витвір Сатани:
Воно Святому на спасіння,
Як дощ весінній на лани.

Плете Диявол теревені,
Лукаву сітку на Людину,
І всі думки свої зелені
Він по Землі снує без впину.

Покинь спокуси ці нікчемні,
Лукавий, гордий Сатано,
Тебе печуть чесноти земні,
На устах мстивих лжа водно.

Боїшся ти трудящу Душу
Пустити до сумного краю,
Щоб там вона пустельну сушу
Не обернула в сіні Раю.

Нехай й мої промовлять свідки,
Усі вони — творіння Божі,
А ви взялися тут ізвідки,
Диявольські сини негожі?

Вся сила нечиста налякано збилася в гурт, і, видно,
не знає, чого їй чекати.

І тихо злітає на зорянім проміні Божий Висланець, —
Архангол Гавриїл, і громом з-над лісу віщає-
співає. Усі, як завмерли, а сила нечиста втікає в страху,
бо в нього в руках сяє меч обосічний.

Архангол Гавриїл:

Христос Воскрес — і всіх обожив,
І всі стали Божими синами,
Воскресні Дари Він примножив,
Зваливши Аду згубні брами.

Христос воскрес — і Смерті жало
Голгота знищила навіки,
І Царство вічне всім настало
В обіймах Божої Опіки.

Христос Воскрес — й живна Надія
Засяла Сонечком у серці:
Воскресне людям Райська Мрія,
І переможе Правда в герці.

Христос Воскрес — і Воскресіння
Принесло світу Слово Боже,
І покінчилась ніч осіння,
Й неправду Правда переможе.

І стануть й прості та убогі
Правдиві Господа сини,
І їм відкриються Чертоги
І Дари вічної Весни!

**

Настане час, й воскреснуть мертві,
І вийдуть всі живими з гроба,
А хто себе приніс у жертві,
Того в Раю Господь сподоба, —
І веселі й ясні
Будуть райські їм дні
На Весні!

Й життя безбережне настане,
Й не буде Смерті вже потому,
О вір, дитя моє кохане, —

За все відплатиться Святому, —
Йі зацвітуть всі Святі, —
Як троянди оті
Золоті!

Як прийде з мертвих Воскресіння,
То прийде з ним і всім заплата:
Хто з Богом жив, тому Спасіння,
А ні, то путь йому підтята!
І Обранці в Раю
Знайдуть долю свою,
Не втаю!

І вже он грають ранні Зорі,
І скоро прийде час Спасіння,
Йі бренять Землею неозорі
Життя наступного проміння!
І воскресне цей край,
Як надзоряний Рай,
Божий гая!

Душа тремтить, і в захваті неземнім тихо руки простягає до Архангола. А той підносить довгі крила, Я никне в Небі, як орел.

На галявину тихо підходить, як Ангол ясний, Дух Добра, весь могутній, рішучий. За ним молода сильна дівчина й парубок, обидва прекрасні, як сонце, здорові та свіжі, немов та троянда травнева, росою покрита. Це — Здоров'я та Молодість.

На їхню гарячу промову Душа випогоджується, мов поранок весняний, і вся обертається в радість бурливу.

Дух Добра:

Я дам тобі клейноди духа,
Щоб ти була могутня всюди,
І вдари видержать обуха
Твої сталеві щирі груди.

На світі нечисті немало,
І скрізь танцює Дух Руїни,
Та я йому знешкоджу жало,
Й не дам плодючого до зміни.

Добро на світі переможе,
Й Руїна спиниться, підтята, —
Бо вічне тільки діло Боже,
І Праця віддана для брата.

Перлина в світі — одиниця,
І їй створю могутні крила,
І буде високо носиться,
І все зростатиме їй сила.

Усе цінне — твір одиниці,
Від неї земна вся культура,
А маса плеще небиліці,
Від неї дійсність ця похмура.

Не більшість Правду вирішає, —
Вона свята в собі сама,
І часто в більшості немає
Ні зерна Правди, тільки тьма.

Нехай шаліють в тебе Злидні, —
На них пушу життєве вміння,

Й від них не стане й сліду в три дні,
Несе бо Розум нам спасіння.

Багатства земні ненадійні,
І не приносять Щастя гроші, —
Духовні ж скарби благодійні
Й несуть надзоряні розкоші!

Пізнай кругом усе в природі,
Пізнай Господні всі світи,
Й живи з Добром спокійно в згоді, —
І будеш Щастя мати ти!

В Людині вічно на сторожі
Вартую я, його Сумління,
Й свічу на світі Зорі Божі,
Коли бушує ніч осіння.

В Людині щире зерно Боже
Бує плідно спередвіку:
Воно руїну переможе,
І Рай покаже Чоловіку.

І Старість мстива не злякає,
Бо з нею дам Душі погоду, —
І будеш Щастя пить безкрає,
Й пізнаєш вищу насолоду.

Подам на Старість я Людині
Пізнання тайни світотвору,
І всі яркі волошки сніи
Блідими стануть об ту пору.

І Смерть не зможе вбити духа, —
Орлом полине він віками,
І хоч завне завірюха,
Я їй міцні поставлю тами!

Душа в Людині не старіє,
Старіє тільки земне тіло,
Тому до Смерті в дусі мріє
Ї стає зо Злом до герцю сіло.

Немов ті дріжджі, зерно Боже
Родюче сховане в Людині,
І в перше верем'я погоже
В ній забренять волошки сині.

Добро плодюче й не смертельне,
Йому скрізь світла перемога:
Від нього згине все пекельне,
Ї нечиста сила вся розлога!

Душа сє радістю, й руки здіймає до Духа Добра.

З д о р о в ' я :

А я тобі сталеві сили
Наллю по вінця в горді груди,
І щоб Хвороби не робили,
Відпорність матимеш ти всюди!

І не страшні липкі баціли,
Що їх довкола міріяди:
Бог людям дав цілющі сили,
Що їх рятують від заглади!

В житті стоятимеш, як скеля,
Бо руки дам тобі крицеві,
І тіло, пристрастей оселя,
Слугою станеться Творцеві.

Молодість:

А я в дарунку дам розкоші,
Незнані в іншій світотворі:
З піску робитимеш ти гроші,
Носить в кишені будеш Зорі!

І по коліна буде море,
А сила юна, як сталава,
Йї на земне боїще суворе
Ти відгукнешся ревом лева.

І Сонце радісно засяє
На всій Землі тобі одному,
А Щастя зоряне безкрає
Оросить квітами утому.

І буде полум'ям кипіти
Твоя гаряча юна кров,
Йї цвістимуть в серці вонні квіти
В душі солодкий Вгору зов.

Блаженна юність незабутня,
І Молодість блаженна мрійна,
Коли по вінця міць могутня,
Коли бренить душа надійна!

Душа на цю мову цвіте, а її радісний сміх срібнить

дзвоником стелиться скрізь по довкіллі, немов той барвінок хрешатий.

Кохання —

принадлива зоряна дівчина, радісна, мов та весна, вічно спрагла кохання красуня. Уся вона — пестоші, й снагою жадібно тремтять її перса дівочі. Ніжна, немов Ангол, уся в сніжно-білім убранні, й кохання б'є полум'ям з неї, та вся вона чиста, немов та троянда в росі. І тихо шепоче, як легіт липневий:

Життя всерадісна основа,
Огню я дам тобі, Кохання,
Й світити буде чорноброва,
Твоя навік Зоря Порання!

В палких обіймах насолоди
Пізнаєш райське Щастя ти,
Й повалим дружно перешкоди
І враз долинем до мети!

Потонем віддано в коханні,
І Бог засяє нам у серці,
І в цьому чистім раюванні
Ми сил набудемо на герці!

Кохання — сила всенародня,
Коли воно — троянда чиста:
Опіка прийде з ним Господня,
В Покрову візьме нас Пречиста!

Душа скам'яніла, тремтить, немов квітка в проміннях, і руки пестливо витягує враз до Кохання...

Із лісу неспішно виходить Любов до людей, —
чорноока красуня в чернечому одязі. Смиренна й поважна,
вслюблячі очі опущені долу.

Лю б о в :

І я прийду тобі в підмогу,
Гаряча віддана Любов,
Служити світові та Богу
Зачну з тобою щиро знов.

Життя щасливе дасть Людині,
Обнявшись з Правдою, Любов,
Ми в прах обернем Зла твердині,
І звільним світ з липких оков.

Любов найбільші перепони
В житті легенько переможе,
І де невсилі всі закони,
Любов там зробить діло Боже.

Любов бере крицеві мури,
І ворогам ламає зброю,
Любов полегшує тортури,
Йї за все святе стоїть горою.

Як Сонце будить квітку зо сну,
Що на ніч всю себе сховала,
Отак любов людину злосну
Вертає знов до Ідеала.

Прощайте й ворогу своєму,
Любов неправду переможе:

Так легко Сонечку святому
Змести з Землі усе негоже.

Любов, як мох шовковий в лісі,
Голубить солодко всім душу:
В її всематірній потісі
Ї жорстокий змінить смертну сушу.

Любов виходить з моди в світі,
Ї потроху гублять люди, —
Тому серця їх не пригріті,
Тому і Зло танцює всюди!...

Ще говорить Любов, а із лісу помалу підходить робітник. В руках покалічених, мов та рілля польова, тяжкий молот, а сам увесь потом облитий. Сорочка розкрита, і світяться груди, волоссям зарослі. Це —

Праця :

А Праця — то життя основа,
Їюго свята найперша ціль,
Бо з нею світові обнова
Ї стається Рай із диких піль.

На Праці вищиться Людина
Ї стається нею досконала,
Ї нехай навчає батько сина
Шукати в праці Ідеала.

Найкраща Господу Молитва,
То Праця плідна та віддана,

І з нею легка вся гонитва,
Яку ведемо ми від рана.

І легко помахує молотом, мов би пір'їнкою.

Працюй, Людино, вдень й по ночах,
Окраса наших рук — мозолі,
Працюй з огнем, — й на наших очах
Заб'є ясна веселка волі!

Для світу в Праці лиш спасіння,
Вона підвалина обнови, —
Без Праці йде слота осіння,
І Злидні сунуться на влови!

І не складай ти рук в роботі,
Працюй до милого кінця,
Працюй в ряснім кривавім поті,—
І прийде плата для женця!...

Аж раптом увесь ліс загорівся, немов на світанні весною. На галявину зверху несеться проміння, мов сиплеться з міху. Це душу бадьорить

Сонце,

величний мужчина, увесь у златавім багровім промінні.
Проміння каскадами сиплеться з нього, мов дощ весняний, що любовно запліднює землю.

Я для Землі живуша сила,
Без мене гине все творіння,

Людині зрощую я крила
І в душу ляю святе надхніння.

Оглянь кружіння це шалене
В безмежнім Всесвіту просторі, —
Немає кращого над мене
У цім Господнім світотворі!

Щоб раз поглянути на Сонце,
То варто жити на Землі:
Воно до Вишнього віконце
Усім темнотникам у млі!

Радість велика промінням б'є із Душі, і вона свої
очі впинає до Сонця, немов би ніколи не зріла його.

Думки я зроджую високі,
В моім теплі цвіте Ідея,
Я всім даю живуці соки,
Я рідний батько Прометей.

І я пошлю тобі проміння,
На всі Хвороби вірні ліки, —
Воно ж подасть тобі й уміння
Боротись з нечистю повіки.

Коли в кого збереться бруду,
То Сонце спалить все те вмить,
Мое живе проміння всюду,
Як лікар пильний, поспішить.

І Сонце вб'є осінні ночі,
Втече від тебе холод лютий,

Й огнем тобі засяють очі,
І дух запалиться й закутий!

Вся сила нечиста забігла далеко, бо світла боїться.
Пречиста ж Душа простягла свої руки до Сонця, й стоїть
нерухома, немов та берізка в безвітрі.

По-над лісом на Небі з'являються Місяць та Зорі.

Місяць

у промінях срібних мужчина надний. Срібliste проміння
немов би застигло, і сон навіває спокійний, але переповнений
мріями.

Я серед Неба на сторожі
Твого спочинку вірно стану,
Зо мною Зорі, діти Божі,
Зціляти будем кожную рану.

Я з Неба Землю оглядаю,
Й приношу людям милі сни,
В душі ворущу пахощ Раю,
А в серці спомини Весни.

З Любов'ю взявшись за руки
Ми Землю Божу оглядаєм,
І сиплем мріями на луки,
Щоб людям спраглим пахло Раєм.

І я із мрій плету віночки,
Й до стіп Господніх їх складаю,
Й безперестанно довгі ночки
Стелю дорогу всім до Раю.

Зорі

кружляють круг Місяця, мов кругом мами розбавлені діти. Усі вони сяють проміннями тихими, як пофарбовані, всі вони бавляться в срібному сяєві Місяця, й тихо моргають, закохані в нього.

Ми Зорі — в Небо вікна Божі,
В Чертоги Вишні проста путь,
Чатуєм вірно на сторожі,
Щоб мрій Людині не забудь.

Ми будем кликати в просторі
Твого духа завжди Вгору, —
Дивись на нас, на тихі Зорі,
І переможеш чорну Змору!

Коли ж обставини суворі
У серці зродять люту сушу, —
Поглянь на нас, на тихі Зорі,
Й тобі зволожим спраглу душу!

Душа, ніби закам'яніла, й стоїть нерухомо, поїдаючи Зорі очима.

Підходить красуня, прекрасна, як мрія, й як сонце, ясна, і привабливим голосом сіє бадьорість у Душу. Це —

Надія:

А я дам волю, волю лева,
Й пахуча буде, як лелія,
І сила розцвіте сталева,
Як сяду в серці я, Надія!

Людина мертва без Надії,
Як без води суха пустеля,
Убрана ж в горді пишні мрії,
Стає шляхетному оселя.

Ростить Надія людям крила,
Її вливає сили в спрагле серце,
Вона як мати рідна мила,
Як пурпур заходу в озерце.

Тебе я вестиму за руку,
Як мати радісна дитину,
І не пущу тебе в розпуку
Ні на однісіньку хвилину!

Аж раптом являється знову Диявол, прелютний
і вдарений, провадячи свідка нового.

А н г о л - Х о р о н и т е л ь :

Ти знову пінишся спочатку
З дороги збити Душу чисту?

Д и я в о л :

Нехай пізнає ширу гадку,
А не саму твою імлісту!

Наперед виходить півп'яний і сильний мужчина, без
жодного сліду духовості в грубій обличчі. Озброєний
міцно до самих зубів. Це — В і й н а . Говорить упевне-
но та самовладно.

В і й н а :

Якби життя Землі розквітло,
Й заграла Зіркою Весна,
То зброя скоро згасить світло,
І спокій спинює Війна.

Підозра й заздрощі у парі
Танцюють світом, як шалені,
Мої це вірні коні карі,
І світ чавлю я, мов у жмені.

Війна — дорога й до розвою,
Життя і Смерть будують разом;
У світі той живе без бою,
Хто повзає в темноті плазом!...

Коли ти хочеш що придбати,
Здобудь якоюбудь ціною:
Не ставлять з Правдою палати,
Поставиш легко їх зо мною!

Брязчить уся зброя погрозливо.

Бо то простолюдю закони,
Гріху бояться лиш слабі:
Герой не знає перепони,
Й орлом ширяє в боротьбі!

Бо красти може лиш голота, —
Герой бере в війні відкрито,
Й де брязкіт буйний срібла й злата,
Нехай не йде туди копито!

Не можна ворогу прощати,
На нього наша люта кара:
Лихе дитя карає й мати,
І ворог поступу не пара.

Не йди на Землю цю прокляту,
Бо я готую їй атоми:
Мене ти вкусиш тільки в п'яту,
А я світ знищу без утоми!...

Присутні напружені, Я тиха Душа оглядає всіх з сумом глибоким. Та зараз, величний Я спокійний, бере слово Я

А н г о л - Х о р о н и т е л ь :

Покличу й я свого свідка,
Нехай останній прорече, —
Наука в нас говорить зрідка,
Коли стає всім гаряче.

І підходить Наука, мужчина надний в цвіті літ, поважний й величний. Говорить із силою, а печіть по-малу ховається в ліс. Душа розцвітає, як квітка весною.

Наука:

Коли б Земля була Війною
Зруйнована хоч до основ, —
Вона завітне, як весною,
Й трояндами запахне знов,

Бо в поміч стане їй Наука,
Й пошле Землею поцілуя,

Ущент сторощить з криці лука,
Й заграє в Небо Алилуя!

І сила нечиста назад подається, немов перелякана.

Росте Наука всемогутня,
Правдивий меч наш обосічний:
Душі чесотній — Божа лютя,
На тьму диявольську лік вічний.

І все з Наукою при боці
Сміливо Правда йде Господня,
І нам обом лежить на оці —
Щоб Зло поглинула безодня.

Наука вб'є нечисту силу,
Бо світлом нищиться все темне,
І міцно Душу білокрилу
Введе відважною на земне.

Досяг хто вищої Науки,
Той має теплу віру в Бога,
А горді й недосвідні руки
З Дияволом кладуть чертога.

Війна — провина непростенна
Супроти Бога та людини,
І проти неї вся Вселенна
Кричить воднодуш щохвилини.

Бо тіло Бог дає людині,
І тільки Він забрати може:
“Не вбий!” це заповідь не знині
На все живе творіння Боже.

Війна вбиває тільки тіло,
Але живе безсмертний Дух:
Він з-під меча полине сміло,
І Правду вічну пустить в рух.

Хто тіло смертне лиш вбиває,
Зміцнить той зоряну Ідею:
Вона летить в життя безкрає
На славу вічну Прометею!

Погинуть може все Війною,
І люди стануть босі й голі, —
Та все ж Дух Зіркою ясною
Світити людям буде долі!

Короткорука груба сила
Й непереконливий кулак:
Не вб'єш Господні ними крила,
Не знищиш сили духа так!

І Душа ясно сяє, я проміння б'ють з гордого чола.

Людина в темряві в неволі,
В незнання світу полоні, —
Від цього пострахи недолі
Женуть за нами на коні.

Страждання родяться з темноти,
Понищить їх проміння ясне, —
Терпіль Людина буде доти,
Аж поки темрява не згасне.

Коли ти хочеш Щастя в світі,
Уміти зносити терпіння, —
Порви свої темнотні сіті,
В свою імлу впусти проміння.

Я в Небо проста путь-дорога,
Я відкриваю людям Зорі,
Я вічний Дух Святого Бога,
Що з Ним ширяємо в просторі!

Подам я спосіб довголіття,
І люди житимуть віки,
І станете — кедрове віття,
Всевічно юні та надкі.

Зроблю безсмертною Людину,
На смерть знайду потрібний лік,
І Правду визнає Єдину
Новий щасливий Чоловік!

Ангол - Хоронитель, у шаті ясній й білосніжній,
цвіте, як лелія травнева, й в обіймах стискає пречисту
Душу. По всьому вже знати, що сила нечиста на
Душу не вплинула, — і Ангол цвіте, як троянда.

Душа своє чоло здіймає сміливо до Неба, й стоїть
так, ясна та пречиста: вона таки піде на Землю!

Ангол - Хоронитель :

Добро на світі спередвіку,
А Зло приніс нам Сатана:
Він духів злих пустив без ліку,
І між людей пішла Мана.

Бо хто не хоче знати істоти
Святої Правди на Землі,
Той шибениці від Голготи
Не розрізнить в своїй імлі.

Добро на світі переможе,
Лукаве Зло впаде до Аду,
Бо вічне тільки все, що Боже,
А зле відходить на загладу!

У чому Щастя, світ не знає,
І все летить на згубні гроші,
Круг нього ж Небо Сонцем грає,
А в нім самім — снажні розкоші!

Будь задоволений в малому,
Над міру зайво не бажай, —
І будеш легко йти Додому,
В щасливий зоряний наш Рай.

Багатство, як суха солома,
Згорить у першому огні,
І щасливіший той сірома,
Що в нього в серці тихі дні.

Пізнай найперш себе самого, —
І Щастя знайдеш у собі:
Із серця чистого, святого
Його напийся в боротьбі!

В твоєму серці буйне Щастя
Цвіте велично, вонне й красне, —
Сприймай його, Святе Причастя,
Воно повіки не погасне!

Живи у злагоді любовній,
Життя Любов'ю хай цвіте:
В цій Жертві Богові безкровній
Ти серце збережеш святе!

В Людині в серці пахнуть рожі,
В Душі цвітуть ніжні лелії,
І вічно сяють діти Божі —
Надкі й солодкі тихі мрії.

На все святе Людина голод
У серці спраглим вічно чує,
І в сивизні буваєш молод,
Й Душа співає Алилуя!

Це Бог Свого Святого Духа
В Людину вічно посилає,
Чуйними чинить зора й слуха,
І в серці Сонцем теплим грає!...

Вся сила нечиста помалу сховалась в докiллі, бо
чує, що справу програла вона.

І з'являється Хор Анголів, і пісню солодку
співає, немов то джерельця й потоки по лісі бренять
Піснопіння.

Хор Анголів:

По Божій Вселенній
Предвічній лети, —
Кружляють численні
Господні Планети.

Кружляє між ними
Й Земля наша вічно, —
Руками Святими
Путь дана всебічно.

Земля прагне сили,
Тут повно роботи,
І люди молили
Зменшить їм скорботи.

Блаженний, хто руки
Віддасть для Землиці, —
Спочине за муки
У Божій світлиці!

Святий переможе
І Правда настане,
А з нею все Боже,
Усе, що кохане!

ДІЯ П'ЯТА. СЦЕНА ПЕРША.

Час вирішній, на галявині в лісі там само.

Пречиста Душа, уже сміла й завзята, говорить рішуче, з захопленням. Очі горять їй відвагою й силою, — видно з усього, що час їй хитання минувся назавжди. Землі не боїться, й до неї іде на життя та роботу, — людей рятувати.

Душа :

Речам я вашим довго внемлю, —
Пора скінчить свої вибори:
Я на роботу йду на Землю,
На ці запуснені простори!

Терниста путь для Оборонця,
Терпіння земної Голготи...
Та Бог пошле проміння Сонця,
І в них бренітимуть чесноти!

Своє я серце на кусочки
Мечем покраю обосічним, —
Йі родючі вонні ці листочки
Роздам в народ — бідакам вічним!

Я буду кров свою між люди
По краплі крапля віддавати, —
Йі вона посіє згоду всюди,
Як сіє ласку рідна мати.

Служити хочу я народу,
І тим служити й Богу буду;
Й не стану я шукати броду,
Щоб плідну поміч нести люду:

Я не лякаюся роботи,
Й не жду належної заплати,
Хоча б за Працю Хрест Голготи
Прийшлося в зболілі руки брати!

Як та бджола п'є всяку квітку,
Так я піду на працю кожду:
Чи то взимі, чи в спеку влітку
Дам руку в Працю переможну.

Мене невдачі не злякають,
Мені помилки всі навчальні:
Вони чоло мені умають,
Як Церкву вітоньки клечальні.

Не хочу земного спокою,
Бо вічний спокій — то вже Смерть:
Я хочу Працею тяжкою
Собі налити груди вщерть!

Клади Надії всі на Бога,
Та й сам свої насталою руки,
Тоді в житті твоя дорога
Стелитись буде без розпуки.

На цьому світі ми лиш гості,
Із Краю Рідного висланці:
Побудем тут у земній млости, —
І підем звідси може й вранці...

Підношу духа сміло Вгору,
Й благаю голосно до Неба:
Коли прийшла сюди я впору,
То дайте все, чого потреба!

Найбільше Щастя для Людини,
То працювати для народу,
І до Останньої Хвилини
Плести йому цілющу оду.

Бо тільки Праця дасть спасіння
Ощій запущеній Землі,
І то хай стануть покоління
Без зайвих слів старі й малі!

Липка “обставина життєва”
Не може Праці стамувати,
Коли мета твоя крицева —
Народу ставити палати.

Бо Праця радісна з Любов'ю
Вчиняє плідні чудеса,
А ви, нечисті, гетьте з кров'ю:
В Любові й Праці — вся краса!

Тому іду на Землю сміло,
Іду без страху й без вагання, —
Нехай же Бог призначить тіло
Мені скоріше до світання!

Піду на Землю Чоловіком,
Бо ширші скрізь йому ворота,
Й для мене будуть тільки ліком
Страхіття смертні та Голгота!

Хто в світі праведно жить хоче,
Нехай несе супружжя Боже:
Дружина серденько пророче
Пречистим зберегти поможе.

Тому візьму собі дружину,
І буду вірний їй довіку:
Без пари в світі хоч годину
Не добре жити чоловіку!

Ангол - Хоронитель, ясний, як Зірниця порання, співає в захопленні Гімна Творцеві. І Місяць, і Зорі, й природа довкола заслухались співу святого.

Ангол - Хоронитель:

Надійно брелять тихі Зорі
В безмежному Божім просторі,
Як ті Божі очі,
Усі вони твори Господні,
Кружляють всевічно в безодні
За дня та за ночі.

Співають на всіх творах люди
Хвалу Господеві повсюди
На повнії груди,
Бо взяв у Свою Він Опіку
Безмежний Усесвіт довіку
Для Божого ліку.

Обранці несуть Щастя людям,
І світло вливають їх грудям
Посеред скорботи.

Блаженний, хто служить народові,
Й несе йому плідну свободу
Від зла та темноти!

Хвала ж, Душо, — ти в світотворі
Обрала країни суворі
І їх покохала!
Хто віддано йде на роботу,
Готовий той хоч на Голготу
В бою Ідеала!

Нам Землю тримають Обранці,
І сяють, як Сонечко вранці,
І силлють проміння.
Цвітуть від них квіти й в пустелі
І грають серця нам веселі,
Як пташка весіння!

А сила нечиста, злобою охоплена, в люті
запеклій погрозово криче, бо бій за Людину програвала
вона остаточно.

Пречиста ж Душа, як веселка грайлива, в про-
міннях горить, і в захопленні молиться Господу.

Д у ш а :

Вдихни в мене, Господи, Правди Святої,
Щоб вибрати вірну дорогу,
Щоб вмить відрізняти річ добру від злої,
Щоб мати над Злом перемогу.

Постійно я прагну познать Правду Божу,
Щоб в світі не йти навмання,

Пошли ж мені, Царю, найкращую рожу, —
Про Правду Господню знання!

Не тільки для себе прошу благодати
Святої, Великий мій Боже, —
Я прагну з Неправди народ рятувати,
Щоб мав він життя собі гоже.

Не хочу маєтків, не хочу я царства,
Не хочу я довгого віку, —
Не дай заблудитись в дорозі митарства,
Подай мені Правду сторіку!

Лиш Правдою Божою жити світ зможе,
Бо Правда — то Сонце небесне,
Пошли ж всьому світові Правди, мій Боже,
Й тоді він щасливим воскресне!

Д и я в о л ,

васмішливо, ще й на останку пильнує посіяти лож:

Тепер же правда — груба сила,
Яку несе вістря меча,
Й неправда правду породила
Ударом шаблі з-за плеча.

Дорога праведна до цілі
Простопап не веде людину,
Тому Обранці мужні й смілі
Обходять правду, як тернину.

Та я де та Правда, щось не бачу
На цій збудованій Землі,

Й ти миттю згубиш юну вдачу,
Як не скупаєшся у Злі.

Лукавство явно править танця,
Й на кроці кожному омана:
Нема вже місця для Обранця,
І Правда ваша звіку п'яна...

Обранцю тісно в світі стало,
Скрізь верховодять отамани,
І їх труйливе гостре жало
Його нараз позбавить шани...

Порушу землю я, й Пророка
Не буде з вашої Людини:
Її заб'є товпа жорстока,
Як б'є мороз красу калини!...

Д у ш а

сяє всерадісним світлом, і надхнено говорить:

Бог Надія для мене живуща,
Як троянді в посуху роса:
З Ним житейська лагідніе пуща,
З Ним в темноті горять Небеса.

Господь сила мені непоборна,
З Ним безпечно живу, мов у скелі:
Не лякають життєві жорна,
І осінній ночі — веселі.

В оборону Господь дає зброю:
Його Правда незломна, мов криця, —

Найміцніший це панцир до бою,
Як всесильна Господня Десниця!

Хор злих духів

стає в обороні Диявола, батька неправди, і вие й шипить по-звірячому:

Без розуму Людина
Запропастила Душу:
На Землю йде за сина
Воложити тут сушу!

А в Божім світотворі
Світів спокійних повно,
А їй засяли Зорі,
Йї на муки йде любовно...

Ми мусим на сторожі
Тепер чуйними бути,
Бо ці Обранці Божі
Насіють тут отрути!...

І з вереском диким вся сила нечиста зникає, немов той ранковий туман на долині, як Сонце встає. Запеклий свій бій за Людину програла вона остаточно.

А скрізь по полянці йї над лісом з'являються Ангольські хори, у шатах святкових, блискучих, як сніг, і грають на арфах солодких, і тихо співають. І радість небесна пливе всім з обличчя, як сяйво з ранкового Сонця: на Землю Обранець йде, не злякавшись терпінь, не підпавши намовам нечистим. І Правда неправду таки пересилила!

Хори Анголів:

Хвала Господеві
Віднині й довіку,
Що сили крицеві
Дає Чоловіку!

Земля — це перлина
У всім світотворі,
Хоч тут в ній Людина
Купається в Горі.

Хвала тій Людині,
Що йде до народу
Служити віднині
В годину й негоду!

Нехай буде слава
Рукам працюючим,
Їх горда постава —
Удар по неситим!

Із мстою темнота
По світі гуляє,
У танці скорбота
Та Лихо безкрає.

Блажен тому кожний,
Хто темряву боре, —
Він вал переможний
На Лихо суворе!

Обранці народні
Працюють, як бджоли,
І сіють Господні
По світі глаголи.

Світ прагне Любові,
Світ хоче Науки,
Бо годі вже крові,
Й гіркої роззюки!

А Демон лютує,
Як батько темноти,
Та все ж таки всеу
Його лютъ аж доти!

Бо Правда Господня
Неправду поборе,
Як ніч Великодня
Те серце суворе!

І все покриває імлиста заслона туману, і всі відлітають з галявини. Шумить тільки бір, а на сході Зірниця горить, — незабаром світання на сонній Землі.

СЦЕНА ДРУГА.

І знову картина та сама, що й перше на Небі була. Господь розкриває Пречистій Уста, Я говорить Свій присуд.

Картина Небесна лише на хвилину, а далі бренть тільки Голос Господній, а Бог невидимий.

Г о с п о д ь :

Найбільшая служба — то служба народу
Бо служба народу, — то служба Мені,
Обранці служити для людського роду
Для Мене, як Зорі ясні!

Блаженна ти, Душо, що Працю обрала
На користь занедбаним людям,
Що світло святого Мого Ідеала
Ти хочеш вдихнуть їхнім грудям!

Бо Я в світотворі дав повную волю
Людині в своєму розвої,
Тому то Людина — коваль своїй долі
В проміннях Опіки Святої.

Іди ж, свята Душо, в дрібне оце тіло
Йи за земного стань Чоловіка,
Рости Нам на славу, орлом ширяй сміло, —
З тобою Господня Опіка!

І чути, — співає щаслива Земля, співає й радіє: приходять до неї Людина нова, як Господній Обранець, — Пророк довгожданий, що Правду звішатиме людям.

Земля :

Блаженна хвилина
В усім світотворі:
Родилась Людина
У земному борі!

О радуйся, краю,
Родилась Людина,
Що двері нам Раю
Відчинить єдина!

Родилась на муки,
На труд та змагання,
Та все ж без розпуки
Спішить до світання.

Блаженні Обранці,
Що йдуть на роботу:
Родилось уранці
Дитя на Голготу!

Радійте, всі люди,
Йі плещіть у долоні:
Спочинуть вам груди,
Як в нені на лоні!

Блаженна хвилина
В чуйнім світотворі:
Родилась Людина
У земному борі!

Ангол - Хоронитель

в гарячій піднесенні сміло звіщає, як Божий Висланець.
І б'є перемога з обличчя Яому, бо Правда Господня взя-
ла таки гору над Злом Сатани.

Господь не кине нас ніколи,
І ми, постійно з Ним у серці,
Через життєві гори й доли
Пливсти зачнем, як по озерці.

І по життєвім океані,
Зо мною завжди братньо в парі,
Немов ніжні Господні лані,
Ми будем мчатися на хмарі.

Не пташка сторожить пташата
І день, і ніч в тіснім гнізді, —
То Бог чатує оком Тата
За світом земним у біді.

Господь Покровою Святою
Укриє нас, дітей мов мати,
Й в житті ми стежкою крутою
Промінно будем поспішати.

І нам Господь за Охорону
В життєвих бурях міцно стане,
І з нами буде аж до згону,
У серці Огнище кохане.

Бо Бог Господь — то наша Сила,
Надія наша і Покрова, —

Він для життя зростить нам крила,
Й в Душі заграє мідь дубова!

Він з нами буде розмовляти
В грайливім пурпурі заходу,
В проміннях теплих, як та мати,
Ввілле до Душ цілющу воду.

Він нам дихне в квітках пахучих,
Всміхнеться ранком у росі,
В громах і в блискавках могучих
Засяє нам у всій храсі.

Про Нього всі весінні чари
Нам ніжно забренять у серці,
Й Веселка буде тихо з хмари
Для Нього воду брать в озерці.

Про Нього будуть тихі Зорі
В серцях у нас ростити мрії,
І всі світи Йому в покорі
До ніг складуть серця-лелії!

Бренить про Бога все прекрасне,
Могутній свідок — то краса:
Вона в Людині не погасне,
Дорога проста в Небеса.

Шануй Створителя в Молитві,
Й виконуй весь Його Закон,
Сміливим будь у земній битві
За свій надзоряний Сіон.

Умій стояти за Ідею
Й терпів за неї смертні муки,
І пам'ятай, що Прометею
Незнані жалі та розпуки.

Життя підносять не збірноти,
Але обрані Одиниці,
Тому для них і Хрест Голготи,
Для них кайдани та в'язниці.

Народу служба — служба Богу,
Для Господа найперша жертва,
І май на оці острогу:
Без діл й палка Молитва — мертва!

Сама хвала гірка Творцеві,
Він прагне плідних діл Любові,
То хай же сили в вас крицеві
На Працю ближньому готові!

Нехай Любов тобі в роботі
Навіки стане вірним другом:
Як Місяць й Зорі по охоті,
Так ти з Любов'ю йди за плугом.

Роби до поту для народу
Й іди живим в тяжкій дорозі,
Та все ж найкращу насолоду
Душі своїй шукай у Бозі!

Людині краще жить по Бозі,
З Сумлінням й Господом у згоді, —
І Він твої направить нозі
Святою путтю йти в народі.

Бог не грізний, Бог не суворий,
Бог не застигла буква мертва:
В Своїй Любові неозорій
Для світу Він пахуча Жертва!

Він Батько рідний світу всьому,
Своєму твориву Отець, —
Долоня мамина на втому
Зболілих й зморених сердець.

Живімо ж в світі всі по Бозі,
Живе хай Правда та Любов, —
І в райському Його Чертозі
Щасливо жити будем знов!

Д у ш а

в молитовному захваті, руки тремтячі підносить до
Неба, і Богу Молитву гарячу складає, як присягу:

Нехай Землею котять хмари,
Хай стигне все живе в морозі,
Хай зуби ширять скрізь Примари, —
А я живу по Бозі!

Нехай Неправда скрізь лютує,
Хай Зло сміється й на порозі,
Що все Святе стається всує, —
А я живу по Бозі!

Хай б'ють на смерть шалені бурі,
Диявол хай трима на розі,
Хай Злидні ссуть мене похмурі, —
А я живу по Бозі!

Мені і в бурі світят Зорі,
Міцні мої в спокусах нозі,
І не лякають дні суворі, —
Бо я живу по Бозі!

.....

Ї на Землі народилась Людина нова, і на неї Земля
покладає надії, немов на Обранця свого, на Пророка, що
визволить Земаю з Неправди, і Правду засвітить Господ-
ню.

Здалека несеться журний плач дитячий, і чути, як
Мати співає щасливо, колишучи сина до сну.

Вечірніми срібними дзвонами тихо несеться спів
Ангольських Хорів, а перед провадять на ньо-
му, немов той барвінок шовковий, ніжна пісня Матері.

М а т и :

Люлі, ой люлі, синочку,
Час вже давно діткам спати,
Бачиш, шовкову сорочку
Щіне тобі рідна мати.

Льолю надінеш шовкову,
Нозі вбереш в черевички,
І свататись підемо знову
Аж до княгині синички.

Візьмеш княгиню додому,
Ї будеш ти пан над панами, —
Доля така нікому
Навіть не снилась між нами!

Люлі ж, синочку мій, люлі,
Спи, бо вже нічка на дворі:
Спатки лягли всі зозулі,
Тільки ще бавляться Зорі!

АРХАІЗМИ В ЦІЙ МІСТЕРІЇ.

благо — добро
блаженний — щасливий
вар — спека
внемлю — пильно слухаю
вонний — пахкий, запашний
всує — даремно
глагол — слово, віщання Боже
Десниця — правиця Божа
навсує — надаремно
нозі — ноги
оний — той, колишній
плевели — бур'ян
прорече — скаже
туми — зрадники
Чертог — Божа палата
юдоль — земна долина печалі

НОВЕ ВИДАВНИЦТВО В КАНАДІ

Це ж Видавництво видає народньо-християнського місячника

“СЛОВО ІСТИНИ”

присвяченого також рятуванню наших скитальників.

Початкова передплата на чергові книжки “Нашої Культури” два долари. Передплата на місячника “Слово Істини” 2.50 дол. річно, окреме число 20 центів.

Передплату слати на адресу Видавництва:

“Nasha Kultura”, 925 Alfred Ave.,
Winnipeg, Man., Canada.

Відповідальний Редактор обох видань Борис Карпинський. Редакція листується за незамовлений матеріал тільки тоді, коли прислано поштового значка на відповідь. Пробних чисел не висилаємо.

Книжки “Нашої Культури” та місячник “Слово Істини” продається по всіх українських книгарнях.

Закликаємо все Українське Громадянство до масової передплати цього нового корисного культурного видання!

Просимо приєднувати нам нових передплатників! Пробних чисел не висилаємо.

Кому ми досі вислали свої видання без передплати, просимо негайно внести її!

НОВЕ ВИДАВНИЦТВО В КАНАДІ

За головним проводом Митрополита ІЛАРІОНА (Проф. Д-ра Івана ОГІЄНКА) з листопада місяця 1947-го року виходить у Канаді нове видання:

“НАША КУЛЬТУРА”

неперіодичне Видавництво, головно з ділянки української культури, історії, мови та красно-го письменства. Книжки виходять по найдешевшій ціні.

Досі вийшли такі твори Митрополита Іларіона (Проф. Д-ра Ів. Огієнка):

1. Легенди Світу, 75 ц.
2. Марія Єгиптянка, поема, 75 ц.
3. На Голготі (Страждання Українського Народу), поема, 75 ц.
4. Туми, поема, 20 ц.
5. Політична праця Богдана Хмельницького, історична розвідка, 75 ц.
6. Недоопівана Пісня, історична поема про діло Великого Гетьмана, 1.25 дол.
7. Бережімо все своє рідне! 20 ц.
8. Приєднання Церкви Української до Церкви Московської 1686 р. 30 ц.
9. Прометей, поема, 30 ц.
10. Народження Людини, філософська містерія на п'ять дій, 50 ц.

